

การประเมินผลโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน

ก. ละหาน อ. จัตุรัส จ. ชัยภูมิ พ.ศ. 2527

โดย

สมบุญ ศรีหาวงศ์

T097889

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร

ป/พ. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร

๙๕๖๓๓ ลาดกระบัง พ.ศ. 2527

252๗

เลขหมู่.....
 เลขทะเบียน **97889**
 วันเดือนปี.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง
ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร

บัญชาพิเศษ

ของ

นายสมบูรณ์ ศรีหางค์

เรื่อง

การประเมินผลโครงการพัฒนาการเกษตรอศยาน้ำฝน ต. ละหาน

อ. จตุรัส จ. ชัยภูมิ พ.ศ. 2527

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (บริหารธุรกิจเกษตร)

เมื่อ วันที่.../.../... 2528..

อาจารย์ที่ปรึกษาบัญชาพิเศษ.....

(อาจารย์อมรศรี รอกบัวรุ่ง)

กรรมการบัญชาพิเศษ.....

(อาจารย์นิตยา สิริโชค)

หัวหน้าภาควิชา.....

(อาจารย์บรรเลง ศรีพิทักษ์)

ลง
ศ 2527 ก
2528

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนำ

การเขียนปัญหาพิเศษเรื่อง " การประเมินผลโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัย
น้ำฝนในตำบลละหาน อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ชั้นนี้ ผู้เขียนต้องการศึกษาค้นคว้าเศรษฐกิจ
ของเกษตรกรที่อยู่ในโครงการนี้ เพื่อจะได้ทราบถึงความเป็นอยู่ความรู้ของเกษตรกร ประเภท
การเกษตรที่เกษตรกรกำลังปฏิบัติอยู่ ทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนถึงการดำเนินงานของเจ้า
หน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และรับผิดชอบโครงการ ว่าเป็นอย่างไรร้าง แล้วนำปัญหาต่าง ๆ มาแก้ไข
เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงโครงการต่อไป

ในการเขียนปัญหาพิเศษนี้ผู้เขียนสามารถดำเนินงานไปด้วยความเรียบร้อยและ
ประสบความสำเร็จด้วยดีและได้รับความกรุณาจากอาจารย์อมรศรี รอดคำรุ่ง อาจารย์ที่
ปรึกษาและเป็นผู้ควบคุมการวิจัยที่ได้ให้คำปรึกษาชี้แจงและแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ
เสมอมาและในการออกไปสำรวจนั้นได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี เจ้าหน้าที่เกษตรตำบล
ในตำบลละหาน อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้
ด้วย

สมบูรณ์ ศรีทาวงศ์

มีนาคม 2528

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญตาราง	ข
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของการศึกษา	2
ปัญหาของการวิจัย	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
การตรวจเอกสาร	4
สมมติฐานและโมเดลการวิเคราะห์	5
การวิเคราะห์ข้อมูล	6
นิยามศัพท์ที่ใช้	7
ขอบเขตการศึกษา	7
วิธีการวิจัย	8-9
ระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิจัย	10
งบประมาณการวิจัย	10
บทที่ 2 ลักษณะของพื้นที่ตำบลละหาน อ.จักรีสุ จ.ชัยภูมิ	11
ประวัติตำบลละหาน	12
ความเป็นมาของโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน	14
แนวการพัฒนา	15
จุดประสงค์	15
หลักการ	16
กลยุทธ์ของโครงการ	16

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
การดำเนินงานของโครงการ	17-22
หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องและกิจกรรมการดำเนินงานแต่ละหน่วยราชการ	23-25
การส่งเสริมการเกษตร	25-26
การจัดองค์การในการปฏิบัติงาน	26-30
คณะประเมินสภาวะเร่งด่วน	30-32
ระบบฟาร์มปัจจุบันและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	33-35
หลักและวิธีดำเนินงานทดสอบระบบการปลูกพืชโครงการ NEARD	35-45
บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อวิจารณ์	46
ทัศนความรู้ของเกษตรกร	46-47
สภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกร	48-52
การคมนาคม	53-57
การสื่อสาร	57-58
การตลาด	58-61
สถานพยาบาล	62
ทรัพยากรธรรมชาติ	63-66
การกักขังเงินของเกษตรกร	67
การนำเทคโนโลยีไปใช้	68-71
ทัศนคติที่เกษตรกรมีต่อโครงการ	72-73
บทที่ 4 สรุปและขอเสนอแนะ	74-92
พรณานุกรม	93

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง		ช หน้า
ตารางที่		
1	แสดงพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกรตำบลละหาน	46
2	แสดงสภาพบ้านเรือนของเกษตรกร	49
3	บ้านที่อยู่อาศัยของเกษตรกร	51
4	แสดงถึงที่ดินทำกินของเกษตรกร	52
5	การศึกษาก่อนภายในตำบลที่เกษตรกรอาศัยอยู่	53
6	การศึกษาก่อนภายนอกระหว่างตำบลกับตำบลละหาน	54
7	แสดงสภาพของทางคมนาคมที่ใช้ในตำบลละหาน	55
8	แสดงสภาพการคมนาคมในตำบลละหาน	56
9	แสดงประเภทการสื่อสารของเกษตรกรในตำบลละหาน	57
10	แสดงการขายผลผลิตของเกษตรกร	59
11	แสดงลักษณะการขายผลผลิตของเกษตรกร	60
12	แสดงการไปตรวจของเกษตรกร	61
13	แสดงถึงลักษณะสถานพยาบาล	62
14	แสดงสภาพของกินและความอุดมสมบูรณ์ของกิน	64
15	น้ำที่ใช้ในการเกษตรกรรม	65
16	แสดงถึงการกักขังเงินของเกษตรกร	67
17	แสดงถึงการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการผลิต	68
18	แสดงถึงการนำความรู้ที่ไ้จากการอบรมไปใช้ในการเกษตร	71
19	แสดงถึงทัศนคติที่เกษตรกรมีต่อโครงการ	72
20	มูลค่าผลผลิตพืช	77
21	มูลค่าปศุสัตว์ที่มีอยู่	78

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	มูลค่าผลผลิตการเกษตรทั้งหมด	79
23	มูลค่าปศุสัตว์ที่ขายได้	81
24	มูลค่าผลผลิตทั้งหมดทางรายได้นอกฟาร์ม	82
25	รายจ่ายทางการเกษตร	83
26	รายได้สุทธิของครอบครัวจากการเกษตร	85
27	มูลค่าทรัพย์สินทางการเกษตร	86
28	มูลค่าเครื่องอุปโภค	87
29	มูลค่าทรัพย์สินทั้งหมด	89
30	หนี้สินของเกษตรกร	90

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

การเกษตรได้เป็นอาชีพสำคัญอันหนึ่งของพลเมืองของประเทศมาแล้วทั้งในอดีตกำลังเป็นอยู่ในปัจจุบัน และคงจะเป็นเช่นนี้ต่อไปในอนาคต โภคทรัพย์อันจะนำมาซึ่งความมั่นคงให้แก่ประชาชนของประเทศชาติของเรานั้น คือผลผลิตการเกษตร ในปัจจุบันเรามีรายได้จากสินค้าขาออกจากการเกษตร มากกว่ารายได้ประเภทอื่น ๆ ทั้งหมด การเกษตรจึงเป็นรากฐานสำคัญของความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชาติไทย เราตลอดมา

มนุษย์ทุกชาติทุกภาษาขาดเสียไม่ได้ซึ่งปัจจัย 4 อันได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค เมื่อเราพิจารณา ดูแล้วที่มาของปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มาจากพืชและสัตว์ทั้งสิ้น ถึงแม้ว่าสิ่งต่าง ๆ มากมายจะถูกประดิษฐ์ขึ้นมาโดยวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ เพื่ออำนวยความสะดวกสบายก็ไม่อาจจะหลบหลีก จากผลผลิตของการเกษตร ไปได้ความสัมพันธ์ ของมนุษย์กับการเกษตรมีมาแต่โบราณอย่างไรในปัจจุบันก็หาได้ คลายลงไปไม่กลับมีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นมาเรื่อย ๆ เมื่อปริมาณพลเมืองเพิ่มขึ้นมากเพียงใด การเกษตรก็ยิ่งเพิ่มความสำคัญมากขึ้นเพียงนั้น

ความสำคัญของการศึกษา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาโดยจะสังเกตเห็นได้ว่า รายได้ของประเทศส่วนใหญ่มาจากภาคเกษตรกรรม ซึ่งต่างกับประเทศที่พัฒนาแล้วรายได้ของประเทศส่วนใหญ่จะได้อมาจากภาคอุตสาหกรรม

ดังนั้นประเทศกำลังพัฒนาจึงพยายามทุกวิถีทางเพื่อพัฒนาประเทศให้เข้าสู่ยุคอุตสาหกรรมโดยการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการผลิตจะเห็นได้ว่ารัฐบาลให้การส่งเสริมการลงทุนภายในประเทศให้มากขึ้น จึงจะเห็นได้จากการพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งตะวันออก เมื่ออุตสาหกรรมเกิดขึ้นสิ่งที่รัฐบาลจะต้องให้ความสนใจอย่างมากก็คือ การหาแหล่งวัตถุดิบมาใช้ในภาคอุตสาหกรรม

ปัจจุบันจะเห็นว่าได้มีโครงการพัฒนาการเกษตรต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมายและงานโครงการแต่ละอย่างก็จะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รับผิดชอบโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝนก็เป็นโครงการหนึ่งซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมส่งเสริมการเกษตร โครงการนี้เป็นโครงการที่มีประโยชน์ต่อการเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นอย่างมาก เนื่องจาก พื้นที่ส่วนใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นที่ราบสูง จึงเกิดปัญหาในเรื่องการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้เกษตรกรปลูกพืชได้ดูเขียวยังผลให้ผลผลิตที่ได้ ไม่เพียงพอต่อความต้องการของอุตสาหกรรม จึงจำเป็นต้องนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศทำให้ประเทศต้องเสียดุลการค้าในบั้นหนึ่ง ๆ นับเป็นจำนวนหลายล้านบาท

ปัญหาของการวิจัย

การพัฒนาการเกษตรของประเทศไทยก็เพื่อยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรทั้งค้ำนเศรษฐกิจและสังคมให้เท่าเทียมกับกับบุคคลในสาขาอื่น ๆ การพัฒนาการเกษตรแต่เดิมนั้นเน้นหนักในเขตพื้นที่ชลประทาน เนื่องจากสภาวะแวดล้อมสามารถควบคุม คัดแปลง ได้ค่อนข้างแน่นอน ซึ่ง เอื้ออำนวยต่อการผลิตทางการเกษตรอัครการเสี่ยงต่อความล้มเหลวของการพัฒนามีน้อยแต่จำเป็นต้องใช้งบประมาณมหาศาล ในการสร้างปัจจัยพื้นฐาน และเกษตรกรที่ได้รับผลประโยชน์มีเพียงส่วนน้อยของประเทศเท่านั้น เพื่อเทียบกับเกษตรส่วนใหญ่ของประเทศที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว ปัจจุบันรัฐได้เล็งเห็นความสำคัญในการยกระดับรายได้และมาตรฐานการครองชีพ ในพื้นที่ชนบทยากจน

ดังนั้นกระทรวง เกษตรและสหกรณ์การเกษตรจึงได้หาวิธีพัฒนาแนวใหม่ขึ้นสำหรับพื้นที่การเกษตรที่อาศัยน้ำฝน โดยนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาเปรียบเทียบระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกรก่อนโครงการและหลังโครงการ
2. เปรียบเทียบผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับเมื่อมีโครงการ

การตรวจเอกสาร

1) ชัยชัช โจรานนท์ ได้ส่งมาเรื่องโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโครงการนี้ได้ ได้จัดตั้งขึ้นโดยการเห็นชอบของกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ภายใต้ความช่วยเหลือขององค์การวิเทศกิจแห่งสหรัฐอเมริกา (USAID) ค่า- เนิ่นการ ในพื้นที่ 9 ตำบล ใน 7 อำเภอ ของ 4 จังหวัด ได้แก่ ชัยภูมิ ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ และนครพนม มีระยะเวลาดำเนินงาน 7 ปี (2525 - 2531) งบประมาณ 320 ล้านบาท

2) กองเศรษฐกิจการเกษตร ได้ทำการศึกษาดังผลตอบแทน และชำระคืนเงิน ลงทุนโครงการใช้น้ำบาดาล เพื่อการเกษตร ความสามารถในการจ่ายคืนเงินทุนของเกษตรกร การเปลี่ยนแปลงรายได้ของเกษตรกรหลังจากมีการใช้น้ำบาดาลเพื่อเป็นแนวทางในการ พิจารณาเลือกและตัดสินใจในการลงทุนของรัฐบาล และเกษตรกรพร้อมกันนี้ได้ใช้วิธีการ: วิเคราะห์ถึงผลตอบแทนการลงทุน (B.C.R.) มูลค่าปัจจุบัน (N.P.W.) และอัตราผลตอบ แทนของโครงการ (IRR) เพื่อเป็นมาตรการในการวัดการศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้างของต้นทุน ค่าใช้จ่ายในการปลูกพืชและค่าเสียโอกาสของรายได้ก่อนมีโครงการ

3) จีรชนม์ ศรีสวัสดิ์เล็ก ทำการศึกษาประสิทธิภาพของการปรับปรุงระบบชลประทานในโครงการ เจ้าพระยา ระยะที่ 1 ซึ่งขอบเขตของโครงการที่อยู่ทางส่วนเหนือของทุ่งรายเจ้าพระยาครอบคลุม พื้นที่ 2 แห่ง ซึ่งไม่ติดต่อกันที่หนึ่งในอำเภอสรรคบุรี จังหวัด ชัยนาท ส่วนอีกพื้นที่หนึ่งอยู่ในเขตอำเภอมางประจัน จังหวัดสิงห์บุรี โครงการนี้มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 99,218 ไร่ และการวัดประสิทธิภาพของเศรษฐกิจนั้น ใช้วิธีหามูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์สุทธิของโครงการ (Pre sent value of net Project benefit) อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (Benefitcost ratio) อัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ (internal rate of return) ในการคำนวณหาผลประโยชน์โดยตรงจากการผลิตข้าวเพราะมากกว่าร้อยละ 95 ของ เนื้อที่ในโครงการได้ถูกนำไปใช้ในการผลิตข้าว ส่วนการคิดต้นทุนนั้นนอกจากจะเป็นต้นทุน การผลิตจริงของเกษตรกร ซึ่งเกี่ยวกับค่าแรงงาน และปัจจัยการผลิตต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมมติฐานและโมเดลการวิเคราะห์

- 1) เมื่อมีโครงการน่าจะทำให้เกษตรกรมีฐานะดีขึ้นกว่าเดิม
- 2) เกษตรกรได้นำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการปรับปรุงการเกษตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากทำการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและตรวจความเรียบร้อยแล้ว ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

$$1) \text{ ร้อยละ} = \frac{n}{N} - 100$$

กำหนดให้ n = จำนวนตัวอย่างที่ทำการศึกษา

N = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

$$2) \text{ การหาค่าเฉลี่ย} \frac{x}{x} = \frac{x}{N}$$

$\frac{x}{x}$ = ค่าเฉลี่ย

กำหนดให้ x = ผลรวมของคะแนนของคนทั้งหมดหรือ
ผลรวมของค่าสังเกตทั้งหมด

N = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

$$3) \text{ การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน} S.D = \pm \sqrt{\frac{x^2}{N} - \frac{(x)^2}{N^2}}$$

กำหนดให้ $S.D$ = ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

x^2 = ผลรวมของค่าสังเกตทั้งหมดยกกำลังสอง

$(x)^2$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิยามศัพท์ที่ใช้

การเกษตร	=	เกษตรกรที่ทำการเกษตรกรรม
ต้นทุนทั้งหมด	=	ต้นทุนคงที่รวมกับต้นทุนผันแปร
ต้นทุนคงที่	=	ค่าใช้ที่ดิน ค่าโรงเรือน ค่าเสื่อมอุปกรณ์ ค่าเสียโอกาส เครื่องมือ และโรงเรือน
ต้นทุนผันแปร	=	ค่าพันธุ์สัตว์ ค่าอาหาร ค่าแรงงาน ค่าเวชภัณฑ์ ค่าน้ำ-ค่าไฟ ค่าน้ำมัน เชื้อเพลิง-หล่อลื่น ค่าอุปกรณ์ ค่าปุ๋ย, ค่าเมล็ดพันธุ์, ค่ายาปราบศัตรูพืช
ค่าเมล็ดพันธุ์	=	จำนวนเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ในการปลูกพืชชนิดนั้น \times ราคาเฉลี่ยของเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ในการปลูกพืชชนิดนั้น
ค่าปุ๋ย	=	จำนวนปุ๋ยที่ใช้ในการปลูกพืชชนิดนั้น \times ราคาเฉลี่ยของปุ๋ยที่ ใช้กับพืชชนิดนั้น
ค่ายาปราบศัตรูพืช	=	มูลค่ายาปราบศัตรูพืชที่ใช้ในการปลูกพืชชนิดนั้น
ค่ายาปราบวัชพืช	=	มูลค่ายาปราบวัชพืชที่ใช้ในการปลูกพืชชนิดนั้น
ค่าเช่าที่ดิน	=	จำนวนที่ดินเช่าในการปลูกพืชชนิดนั้น \times ค่าเช่าที่ดินเฉลี่ยในท้อง ที่ที่ทำการศึกษา

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาโครงการนี้เป็นการศึกษาทางด้านเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของเกษตรกรซึ่งจะทำการศึกษาเฉพาะพื้นที่ของ โครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝนภาคตะวันออกเฉียงเหนือในตำบลละหาน อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ เท่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งตำบลละหานมีทั้งหมด 12 หมู่บ้าน 1,749 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 11,448 คน มีพื้นที่ คือครอง 46,699 ไร่ เป็นพื้นที่เพาะปลูก 37,438 ไร่ และมีเนื้อที่เพาะปลูกที่ได้ ใช้น้ำชลประทาน 63.08 % ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่อยู่ในโครงการนี้เท่านั้น แต่ก็สามารถ นำไปเป็นตัวอย่าง หรือเป็นแนวทางเพื่อศึกษาท้องถิ่นต่อไปได้

ในการรวบรวมข้อมูลนั้น ได้รวบรวม 2 วิธี

- 1) Primary DATA โดยการออกแบบสอบถาม
- 2) Secondary DATA โดยค้นคว้าข้อมูลจากกรมส่งเสริมการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตรตลอดจนถึงห้องสมุดเป็นส่วนใหญ่

วิธีการวิจัย

1) การศึกษาเบื้องต้นได้ค้นคว้าเอกสารและบันทึกต่าง ๆ รายงานของพื้นที่ ตำบลละหาน ตลอดจนถึงการเดินทางไปรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการสังเกตและ สัมภาษณ์ด้วยตนเอง

2) ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

เกษตรกรในตำบลละหานซึ่งมีทั้งหมด 12 หมู่บ้านเพื่อทำการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีสุ่มแบบ Simple random Sampling โดยใช้แบบสอบถาม 50 ชุด ซึ่งทำคาม ชั้นตอนดังนี้

ขั้นแรกโดยการสุ่มหมู่บ้านขึ้นมา 5 หมู่บ้านในจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 12 หมู่ บ้าน โดยการ Sam pling ได้แก่

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน
3	บ้านห้วยยาง
10	บ้านหนองสมบุญ
4	บ้านหนองหญ้าขาวนก
2	บ้านละหาน
5	บ้านโนนจาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นที่ 2 นำหมู่บ้านทั้ง 5 มา สุ่ม คราวเวียนโดยกำหนดให้ สุ่ม ได้ 10 คราว
เวียน ในแต่ละหมู่บ้าน

ขั้นที่ 3 เมื่อสิ้นสุดขั้นที่ 2 แล้ว จะได้ข้อมูลทั้งหมด 50 ชุด แล้วก็นำไป
วิเคราะห์ต่อไป

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

จะใช้การวิเคราะห์เป็น 2 แบบ โดยแบบแรกจะเป็นการพรรณาและแบบ
ที่ 2 ก็จะเป็นการหาเป็น % ตลอดจนถึงค่าเฉลี่ยต่าง ๆ และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่า
เฉลี่ยต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้สามารถแสดงไว้ในตารางดังนี้

งานที่ปฏิบัติ	ระยะเวลา	เดือน (2527)												
		6	7	8	9	10	11	12	1	2	3			
1) วางแผนการวิจัยและ สร้างแบบสอบถาม														
2) ออกแบบสอบถาม เกษตรกรในท. ละหาน														
3) วิเคราะห์ข้อมูล														
4) สรุปผลและเขียน รายงาน														
5) จัดพิมพ์และเย็บเล่มส่ง														

งบประมาณการวิจัย

1) ค่าเครื่องเขียนและอุปกรณ์แบบพิมพ์กระดาษพิมพ์	400	บาท
2) ค่าพิมพ์และโรเนียว	500	บาท
3) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	<u>3000</u>	บาท
รวม	<u>3900</u>	บาท

ผู้ร่วมดำเนินงาน

1) อาจารย์อมรศรี รอคบ่ารุ่ง	อาจารย์ที่ปรึกษา
2) อาจารย์นิตยา สิทธิโชค	อาจารย์ที่ปรึกษา
3) นายสมบุญ ศรีหาวงศ์	ผู้ดำเนินงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

ลักษณะของพื้นที่ ตำบลละหาน อ.จักรีศรี จ.ชัยภูมิ

ตำบลละหาน เป็นตำบลที่มีอาณาเขตกว้างใหญ่มาก ลักษณะของพื้นที่ ลุ่ม ๆ ดอน ๆ คินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย และมีบางส่วนเป็นดินเค็ม

อาณาเขตของพื้นที่ตำบลละหาน

- ทิศเหนือ - จดแม่น้ำชี
- ทิศใต้ - จดเขตท้องที่ตำบลหนองฉิม
- ทิศตะวันออก - จดเขตท้องที่ตำบลหนองบัวบาน, หนองบัวใหญ่
- ทิศตะวันตก - จดเขตท้องที่ตำบลกะฮวก

ตำบลละหาน เป็นตำบลที่มีความอุดมสมบูรณ์มาก เพราะทางทิศเหนือจดกับแม่น้ำชี เกษตรกรจึงสามารถประกอบอาชีพการเกษตร ได้มากพอสมควรโดยเฉพาะพืชผัก เกษตรกรที่มีพื้นที่ติดกับลำน้ำชีจะปลูกผัก ตลอดจนทำการประมงน้ำจืดได้ตลอดปี โดยเฉพาะบึงละหานซึ่งเป็นพื้นที่กว้างใหญ่มาก เมื่อได้ปลาหรือผลผลิตจากพืชผักจะมีพ่อค้า เข้ามารับซื้อเป็นประจำนับว่าตำบลละหานมีสินค้าออกที่สำคัญคือ ปลา และพืชผัก ซึ่งทำให้เกษตรกรแถบนี้มีรายได้ดี เพราะทำการประมงน้ำจืด และปลูกผักได้ตลอดปี

ประวัติตำบลละหาน

มีผู้เล่าลือต่อกันว่า ได้มีผู้คนอพยพมาจากบ้านแพะหัวปลาก จังหวัดสระบุรี ได้มาตั้งถิ่นฐานทำมาหากินอยู่ริมฝั่งละหาน ต่อมาจำนวนครอบครัวก็ได้เพิ่มมากขึ้น จึงได้ตั้งเป็นหมู่บ้านขึ้นชื่อบ้านละหาน ต่อมาก็ได้ตั้งเป็นตำบลขึ้น ชื่อตำบลละหานมีทั้งหมด 26 หมู่บ้านซึ่งเริ่มแรก อาเภोजตุรัส แบ่งการปกครองออกเป็น 4 ตำบล คือ ตำบลบ้านกอก

ตำบลบ้านขาม

ตำบลหนองบัวบาน

ตำบลละหาน

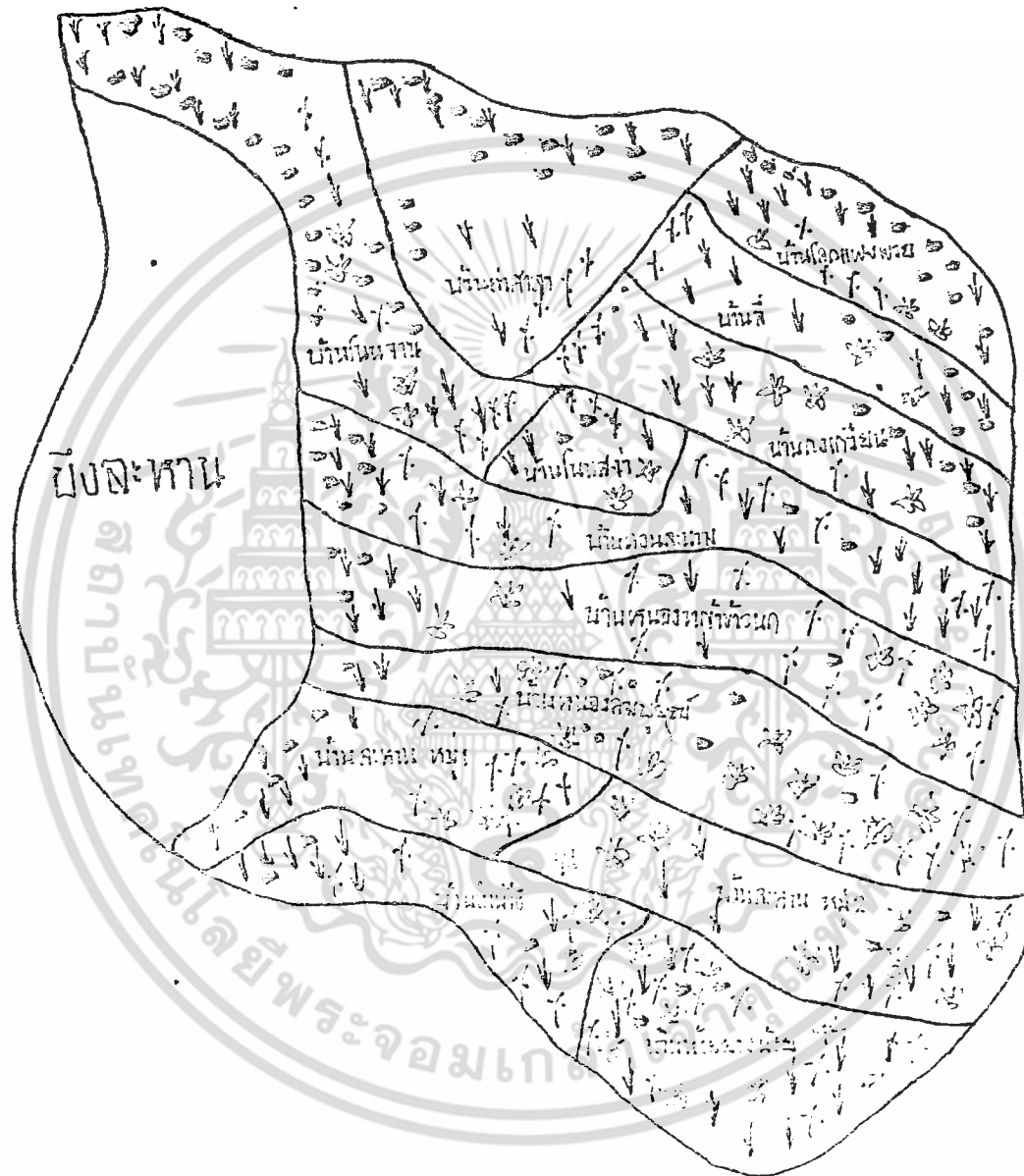
ต่อมาประมาณ ปี 2481 บ้านคาเนินได้แยกออกจากตำบลละหาน ตั้งเป็นตำบลคาเนินขึ้นมี 9 หมู่บ้านต่อมาในปี 2511 บ้านหนองฉิมก็ตั้งเป็นตำบลขึ้นจึงแยกออกจากตำบลละหาน มี 7 หมู่บ้าน

ปัจจุบัน ตำบลละหานแบ่งการปกครองออกเป็น 12 หมู่บ้าน ตั้งแต่เริ่มตั้งเป็นตำบลจนถึงปัจจุบัน ตำบลละหานมีกำนันทั้งหมด 6 คน คือ

1) ชุนหนัยยา	เป็น	กำนันอยู่	6 ปี
2) ชุนละหานครำแหง	"	"	12 ปี
3) ชุนภักดิ์	"	"	10 ปี
4) หมื่นคำพงษ์	"	"	23 ปี
5) นายสอนชัยนการ	"	"	40 ปี
6) นายพงษ์ศักดิ์ กิธรรม	"	"	ในปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่ตำบล แสดงสภาพการปลูกพืชเศรษฐกิจ

ได้รื่องหมายต่าง ๆ	
Y Y Y Y	ข้าว
๕ ๕ ๕ ๕	มันสำปะหลัง
๗ ๗ ๗ ๗	มันสำ
๘ ๘ ๘ ๘	ถั่ว
๙ ๙ ๙ ๙	พืชผักสวนครัว

ตาราง ชื่อหมู่บ้านจำนวนหลังคาเรือนและจำนวนประชากรตำบลละหาน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนหลังคาเรือน	จำนวนประชากร
1	บ้านละหาน	315	2328
2	บ้านละหาน	340	2465
3	บ้านห้วยยาง	91	637
4	บ้านหนองหญ้าขาวนก	106	411
5	บ้านโนนจาน	215	2445
6	บ้านท่าศาลา	40	200
7	บ้านก้นกง	140	939
8	บ้านโคกแพงพวย	197	1281
9	บ้านลี	92	572
10	บ้านหนองสมบุรณ์	66	302
11	บ้านคอนมะนาม	45	276
12	บ้านโนนสง่า	102	592
รวม	12	1741	11,448

ที่มา จากที่ว่าการอำเภอจตุรัส จ. ชัยภูมิ

โครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปี 2525-2531

1. ความเป็นมาของโครงการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ทราบถึงปัญหาของเกษตรกรในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ซึ่งประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค การขาดแคลนความอุดมสมบูรณ์ของพื้นดินอันมีผลทำให้ผลผลิตทางการเกษตรอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่นอกเขตชลประทานที่จำเป็นต้องอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียวในการประกอบอาชีพทางการเกษตร จึงได้สนับสนุนให้มีโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีศูนย์กลางการปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้เริ่มดำเนินการสำรวจโดยคณะทำงานจากหน่วยงานต่าง ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการให้ดำเนินการได้ภายใต้ความช่วยเหลือขององค์การวิเทศกิจแห่งสหรัฐอเมริกา

โดยตกลงสัญญาโครงการฯ เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2524 และลงนามสัญญาโครงการฯ เงินช่วยเหลือเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2524 ลงนามสัญญาโครงการฯ เงินกู้เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2524 โครงการนี้มีระยะเวลาดำเนินการ 7 ปี ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2524 - เดือนกันยายน 2531 มีพื้นที่ดำเนินการใน 4 จังหวัด คือ จังหวัดนครพนม จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดศรีสะเกษ ได้รับจัดสรรงบประมาณรวมทั้งสิ้น 15.725 ล้านเหรียญสหรัฐ คิดเป็นเงินไทยประมาณ 320 ล้านบาท แยกเป็นงบประมาณเงินกู้ 6.3 ล้านเหรียญ (126 ล้านบาท) เงินช่วยเหลือแบบให้เปล่า 3.7 ล้านเหรียญ (74 ล้านบาท) และเงินรัฐบาลไทยสมทบ 5.725 ล้านเหรียญ (120 ล้านบาท)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. แนวการพัฒนา

โครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือดำเนินการ เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายการปลูกและการผลิตทางการเกษตรในบริเวณพื้นที่การเกษตรที่อาศัยน้ำฝน (ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ความไม่แน่นอนอย่างมากของฝน ระบบการเพาะปลูกที่ให้ผลผลิตต่ำ การประสาณงานที่ไม่ดีระหว่างงานวิจัย งานส่งเสริม และเกษตรกร) แนวการพัฒนาดังกล่าวนี้ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ

ก. จัดทำโครงการที่เหมาะสม ที่จะประสานความต้องการของเกษตรกรให้สอดคล้องกับทรัพยากร และสมรรถนะของรัฐบาล

ข. จัดทำโครงการวิจัยและสาธิตที่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร เพื่อให้การพัฒนาและปรับใช้ระบบเกษตรกรรมโดยอาศัยน้ำฝนได้ดำเนินต่อไปตลอด

ค. ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในการใช้วิธีเกษตรกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่ ภูมิอากาศ และสภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมของท้องถิ่นนั้น "วิธีเกษตรกรรม" (Farming Practices) อาจหมายถึง วิธีการปลูกพืช การไถน้ำ สัตวบาล การประมง การเลี้ยงไหม เป็นต้น

ง. จัดให้มีการส่งเสริมการบริการทางการเกษตรอื่น ๆ ให้แก่เกษตรกรอย่างเพียงพอ เพื่อสนับสนุนการใช้ประโยชน์ของวิธีเกษตรกรรมที่ปรับปรุงขึ้น

จ. ให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ เพื่อเสริมใช้ประโยชน์ในทางการเกษตรและในครัวเรือน

3. จุดประสงค์

เพื่อจัดทำแผนงานพัฒนาการเกษตรที่สามารถดำเนินการได้ เพื่อเพิ่มกำลังผลิตและรายได้ทางการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้แก่เกษตรกรผู้มีรายได้น้อยในพื้นที่ทำการเกษตรอาศัยน้ำฝนใน 8 ตำบลตัวแทนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คาดว่าโครงการนี้จะเพิ่มรายได้ของครอบครัวเกษตรกรทั้งรายได้สุทธิที่เป็นเงินสด ปริมาณและประเภทผลิตภัณฑ์บริโภคในครัวเรือน การเพิ่มการบริโภคผลิตภัณฑ์จากไร่นาของเกษตรกรอาจเป็นผลจากการบริโภคอาหารหลักมากขึ้น แต่น่าจะเป็นผลมาจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ประเภทเนื้อไก่ ผลไม้ และผักเพิ่มขึ้นมากกว่า

4. หลักการ

1. จะเน้นหนักในการพัฒนารับปรุงการเกษตรที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่นเป็นอันดับแรก หลังจากนั้นจะพัฒนาการปลูกพืชที่มีตลาดแจ่มใสเพื่อเพิ่มรายได้แก่เกษตรกร
2. จะให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ปัญหา และวางแผนปฏิบัติ
3. จะสร้างระบบการติดต่อประสานงานอื่นๆ เพื่อรวบรวมงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติงานร่วมกัน
4. เป็นโครงการตัวอย่างที่ดำเนินการในตำบลที่แตกต่างกันในสภาพภูมิประเทศ และภูมิอากาศ 8 ตำบล เมื่อสิ้นสุดโครงการแล้วสามารถที่จะขยายไปสู่พื้นที่ใกล้เคียงได้

5. กลยุทธ์ของโครงการ

ประกอบด้วยแนวคิดทางการจัดระบบงานพื้นฐาน 5 ประการ คือ

1. การคัดเลือกตำบลตัวอย่างกลุ่มย่อยที่เป็นตัวแทนของสภาพที่แตกต่างกันทางด้านนิเวศวิทยาการเกษตร และเศรษฐกิจการเกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. การใช้ศักยภาพภูมิประเทศในการแนะแนวทางวิจัย พัฒนา และส่งเสริมวิทยาการเกษตรที่เหมาะสม
3. ให้ความสนใจต่อขอขยายกิจกรรมเกษตรกรที่เกษตรกรกำลังใช้อยู่ และที่เหมาะสมกับการจะพัฒนาต่อไป

4. การเสริมกำลังองค์กรระดับท้องถิ่นและกำลังคน เพื่อจัดการ กับปัญหา
ท้องถิ่น

5. ให้ความสนใจต่อความสามารถที่จะถ่ายแบบกิจกรรมของโครงการ
ทั้งหมด ไปใช้ในท้องถิ่นได้

6. การดำเนินงานของโครงการฯ

1. นโยบายในการดำเนินงาน

นโยบายในการดำเนินงานของโครงการฯ นี้ประกอบด้วย การประ
สานจากส่วนกลางสู่เกษตรกร (TOP DOWN) และจากเกษตรกรสู่ส่วนกลาง
(BOTTOM UP) การให้ข่าวสารความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ จะดำเนินไป
ในลักษณะที่คล้ายกันกับงานที่หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคือจากส่วนกลาง
ไปยังท้องถิ่น แต่จะมีการดำเนินงานที่กระตือรือร้น และประสานงานที่เข้มแข็งยิ่งขึ้น การ
ดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ จะยึดหลักการตัดสินใจของเกษตรกรใน
ระดับหมู่บ้าน ส่วนการสนับสนุนด้านวิชาการจากส่วนกลาง และการตัดสินใจของ
เกษตรกรจะควบคู่กันในระดับหมู่บ้าน ซึ่งในระดับหมู่บ้านนี้ เกษตรกรจะมีความ
เข้าใจในระบบการส่งเสริม การสนับสนุนด้านวิชาการของเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่น อันมี
ผลในการประเมินผลระบบการนำพวงจรม การปฏิบัติตนควาวิจย สาชิต และการตัดสินใจ
ที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้เกษตรกรมีความเชื่อถือในการบริหารงานของเจ้าหน้าที่
ตลอดจนเพิ่มความเข้าใจของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรได้
ดียิ่งขึ้น

2. หลักเกณฑ์การดำเนินงาน

โครงการฯ มีหลักเกณฑ์การดำเนินงานดังนี้ คือ

1. การปรับปรุงการทำห่ารมให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

97889

2. การปรับปรุงส่งเสริมและสนับสนุนงานทางค่านิยม
3. การค้นคว้าวิจัยและการสาธิต
4. การพัฒนาแหล่งนำขนาดเล็ก
5. การสนับสนุนกิจกรรมค่านิยม
6. ความช่วยเหลือทางค่านิยม
7. การประเมินผล

3. พื้นที่โครงการ

ได้ดำเนินการคัดเลือกพื้นที่เพื่อเป็นพื้นที่พัฒนาของโครงการ คือ

1. ตำบลนาทม อำเภอบ้านแพง จังหวัดนครพนม
2. ตำบลนางัว อำเภอนาทวี จังหวัดนครพนม
3. ตำบลกวางโจน อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ
- *4. ตำบลละหาน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ
5. ตำบลหนองแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
6. ตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
7. ตำบลแท อำเภอดุหมพริตชัย จังหวัดศรีสะเกษ
8. ตำบลคาเกษ อำเภอดุหมพริตชัย จังหวัดศรีสะเกษ
9. ตำบลธาตุทอง อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ

4. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับเมื่อสิ้นสุดโครงการ

1. จำนวนเปอร์เซ็นต์ของครอบครัวเกษตรกรที่ยากจนที่สุด และมีรายได้น้อยที่สุดในเขตตำบลของโครงการซึ่งมีประมาณ 10,000 ครอบครัว จะลดลงจากร้อยละ 55 เหลือเพียงร้อยละ 40 ในระยะเวลา 7 ปี

2. เป็นแบบฉบับของการขยาย และส่งเสริมกิจกรรมและวิทยาการต่าง ๆ ที่ได้ทำการทดสอบในพื้นที่โครงการทั้ง 8 ตำบล ตามรูปแบบของการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝนไปยังตำบลอื่น ๆ ต่อไป

3. เกมตรกรที่ยากจนที่สุดใภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีรายได้
เพิ่มขึ้นจากการเพิ่มผลผลิต

พื้นที่เป้าหมาย

จังหวัดชัยภูมิ ค่าเงินการในท้องที่ 2 อำเภอ 3 ตำบล 28 หมู่บ้าน
จังหวัดศรีสะเกษ ค่าเงินการใน 1 อำเภอ 2 ตำบล 18 หมู่บ้าน
จังหวัดนครพนม ค่าเงินการใน 2 อำเภอ 2 ตำบล 22 หมู่บ้าน
จังหวัดร้อยเอ็ด ค่าเงินการใน 2 อำเภอ 2 ตำบล 35 หมู่บ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายชื่อหมู่บ้านในตำบลเป้าหมาย

จังหวัดชัยภูมิ			จังหวัดศรีสะเกษ			จังหวัดนครพนม			จังหวัดร้อยเอ็ด		
อำเภอ ตำบล	หมู่ที่	ชื่อบ้าน	อำเภอ ตำบล	หมู่ที่	ชื่อบ้าน	อำเภอ ตำบล	หมู่ที่	ชื่อบ้าน	อำเภอ ตำบล	หมู่ที่	ชื่อบ้าน
อ. ภูเขียว			อ. อุทุมพรพิสัย			อ. บ้านแพง			อ. เสดภูมิ		
ถ. ลาน	1	ละหาน	ถ. ตาเกษ	1	ตาเกษ	ถ. นาทม	1.	นาทม	ถ. นาเมือง	1	สว่างน้อย
	2	ละหาน		2	คู		2	คอนแดง		2	ยาง
	3.	ห้วยยางน้อย		3	เซียง		3	พันดาว		3	ลาค
	4.	หนองหญ้า ขาวนก		4	หนองสูง		4	นาทม		4	นาคำ
	5	โนนจาน		5	หนองเหล็ก		5	คอนคู		5	หนองหว้า
	6	ทาศาลา		6	ทุ่งสว่าง		6	โพธิ์ศรี		6	นาเมือง
	7	กันกง		7	เกษมสุข		7	นาโค		7	นาเมือง
	8	โคกแพงทวย		8	บ้านยาง		8	เหล่าสมบูรณ์		8	หนองหงษ์
	9	ลี		9	บอน		9	ท่าหินโงง		9	โจก
	10	หนองสมบูรณ์		10	เปือย		10	นาทม		10	โนนสะอาด
	11	คอนละหาน		11	หนองมะแรง	อ. นาหว้า				11	หนองแม่
	12	โนนสง่า		12	หนองเหล็ก ใหญ่	ถ. นางิ้ว	1	นางิ้ว		12	ป่าสี
							2	นางิ้ว		13	ทรายขาว
							3	อูนนา		14	โสกม่วง

รายชื่อหมู่บ้านในตำบลเป้าหมาย (ต่อ)

สำนักงานเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง
ห้องสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ

จังหวัดชัยภูมิ			จังหวัดศรีสะเกษ			จังหวัดนครพนม			จังหวัดร้อยเอ็ด		
อำเภอ	หมู่ที่	ชื่อบ้าน	อำเภอ	หมู่ที่	ชื่อบ้าน	อำเภอ	หมู่ที่	ชื่อบ้าน	อำเภอ	หมู่ที่	ชื่อบ้าน
อ.ภูเขียว	1	บัวปักเกวียน	อ.แต่	1	แต่	อ.เมือง	1	ช้าง	อ.เมือง	1	ช้าง
อ.แก้งคร้อ	2	โนนทอง		2	โนนคูน	อ.หนองแก้ว	2	หนองแก้ว	อ.เมือง	2	หนองแก้ว
	3	หนองค้อ		3	หนองหยอก		3	เล้า		3	เล้า
	4	แก้งคร้อ		4	กระตำ		4	เล้า		4	เล้า
	5	คอนจำปา		5	ม่วง		5	คอนค้อ		5	คอนค้อ
	6	ทุ่งแก		6	มะหลัด		6	หนองพานแย		6	หนองพานแย
	7	หนองบ่อแดง					7	หนองบัวขาว		7	หนองบัวขาว
	8	โนนคูน					8	เปือยน้อย		8	เปือยน้อย
	9	สวนน้อย					9	เหล่า		9	เหล่า
	10	นาลอม					10	แคนใหญ่		10	แคนใหญ่
							11	แคนใหญ่		11	แคนใหญ่
							12	เซวา		12	เซวา

13367

รายชื่อหมู่บ้านในตำบลเป้าหมาย (ต่อ)

จังหวัดชัยภูมิ			จังหวัดศรีสะเกษ			จังหวัดนครพนม			จังหวัดร้อยเอ็ด		
อำเภอ	หมู่	บ้าน	อำเภอ	หมู่	บ้าน	อำเภอ	หมู่	บ้าน	อำเภอ	หมู่	บ้าน
คำชะอี			คำชะอี			คำชะอี			คำชะอี		
										13	หนองโตน
										14	หนองคู
										15	หนองเตา
										16	คูน้อย
										17	หนองฝ้า
										18	เหล่าโนนทับ
										19	หนองบอน
										20	หนองบัวโนน
										21	หนองแคนน้อย

7. หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องและกิจกรรมการดำเนินงานของแต่ละหน่วยราชการ

1. รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรอาเซียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และจะช่วยในการประสานงานและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานตามโครงการ

2. กองโครงการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้อำนวยการกองโครงการ จะทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรอาเซียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และให้ความสนับสนุนการจัดการของโครงการฯ เกี่ยวกับการประสานกิจกรรมต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครในเรื่องการวางแผนและการปฏิบัติงานของโครงการ

3. ศูนย์บริหารโครงการฯ (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) จัดหาถึงอำนวยความสะดวก บุคลากร และสนับสนุนโครงการในด้านการจัดการ และกิจกรรมในสนาม ผู้อำนวยการโครงการฯ และผู้ช่วยผู้อำนวยการโครงการฯ จะรับผิดชอบทั่วไปในด้านการวางแผนและการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการ และจะต้องรายงานต่อคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรอาเซียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วย

4. กรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการสำรวจพื้นที่ และวางแผนการไถที่ดินและบูรณะซุกหลอกแหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์ขนาดเล็ก การซุกม่อนน้ำคัน การปรับปรุงแปลงนาตำบลละ 100 ไร่ จัดสร้างสถานีอุทกนิยามวิทยามบงาย ๆ ตำบลละ 1 แห่ง สาธิตการทำปุ๋ยหมักและสนับสนุนให้เกษตรกรทำปุ๋ยหมัก ตำบลละ 2 ตำบล

5. กรมวิชาการเกษตร ดำเนินการให้การสนับสนุนด้านวิชาการระบบการปลูกพืช ดำเนินการถึงทดสอบและถึงสาธิต การเปลี่ยนพันธุ์ข้าว 2 สายพันธุ์ คือ พันธุ์ กข.15 และขาวทองมะลิ 105 โดยแจกพันธุ์ข้าวให้แก่เกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือก 25 คน ใน 1 ตำบล คนละ 20 กิโลกรัม และขอพันธุ์ข้าวคืนหลังฤดูเก็บเกี่ยวเพื่อแจกให้แก่เกษตรกรอื่น ๆ ต่อไป ทดสอบวิธีการปลูกพืชตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น ประเมินผลความอุดมสมบูรณ์ของดิน เพื่อเป็นพื้นฐานให้คำแนะนำการไถปุ๋ยในแต่ละท้องถิ่นต่อไป

6. กรมส่งเสริมการเกษตร รับผิดชอบในด้านงานส่งเสริมการเกษตรของโครงการฯ โดยคัดเลือกเกษตรกรผู้ชำนาญการเฉพาะสาขา เข้ารับการอบรมในกิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ และจัดการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ จัดสร้างศูนย์เกษตรประจำตำบล เพื่อเป็นที่ทำงานของเกษตรกรตำบล รวมทั้งเป็นห้องประชุมสภาตำบลและเป็นที่เกี่ยวข้องกับองค์กรต่าง ๆ

7. กรมปศุสัตว์ ส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับสัตว์ปีกในครัวเรือน โดยการปรับปรุงการป้องกันโรค ปรับปรุงค่านอาหาร ปรับปรุงพันธุ์รวมทั้งเทคนิคการจัดการคัดเลือกสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ปีกหมู่บ้านละ 40 ครอบครัวยุค จาก 4 หมู่บ้าน เพื่อฝึกอบรมให้เป็นเกษตรกรผู้ชำนาญการเลี้ยงสัตว์ปีก การปรับปรุงพันธุ์สัตว์ใหญ่ ค่าเงินการควบคุมโรคพยาธิ เทคนิคในการปรับปรุงปริมาณและคุณภาพอาหารสัตว์

8. กรมป่าไม้ กรมป่าไม้จะเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2527 โดยดำเนินการใช้ที่สาธารณะประโยชน์ให้เกิดประโยชน์ โดยการปลูกป่าไม้พื้น ปลูกป่ารอบแหล่งน้ำและการจัดหุงเลี้ยงสัตว์ โดยร่วมกับกรมปศุสัตว์ในการจัดหาพันธุ์หญ้าที่มีคุณค่าทางอาหารสูง

9. กรมประมง รับผิดชอบในด้านการปรับปรุงผลผลิตปลา โดยอาศัยแผนพัฒนาตำบลซึ่งได้พัฒนาขึ้นตามโครงการนี้เข้าร่วมในงานวิจัยระบบการจัดทำไร่นาสวนผสมของโครงการ ให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการ โดยฝึกอบรมเกษตรกรด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การบริหารแหล่งน้ำ ทางด้านประมงและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง

10. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ รวมกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อสำรวจและวางแผนการทำบัญชีสหกรณ์ วิเคราะห์รายได้ และผลตอบแทนของระบบการทำฟาร์มในปัจจุบัน ศึกษาสภาพการผลิต คัดเลือกเกษตรกรตำบลละ 30 คน เพื่อบันทึกข้อมูลการใช้ที่ดิน การวิเคราะห์รายได้ รายจ่าย และผลตอบแทน

11 กรมส่งเสริมสหกรณ์ ดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ในพื้นที่โครงการ จัดประชุม ข้าราชการที่เกี่ยวข้องของกับพหุภาคและเกษตรกร เพื่อปรับปรุงโครงสร้างในชนบทให้เข้ากับ โครงการนี้ และร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรในการวิเคราะห์การตลาดสินค้า เกษตร

8. การส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตรมีโครงการที่จะขยายจำนวนเกษตรกรตำบลอย่างน้อย ให้มีเกษตรกรตำบล 1 คนต่อเกษตรกร 1,000 ครอบครัว ซึ่งขณะนี้ยังอยู่ในระหว่าง ดำเนินงาน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะขยายเทคโนโลยีที่มีอยู่สู่เกษตรกรโดยตรง ได้มีการใช้ ระบบการฝึกอบรมและเยี่ยมเยียน รวมทั้งระบบของเกษตรกรผู้นำ (C.O.F.) เพื่อให้ เกษตรตำบลทำงานอย่างใกล้ชิดต่อครอบครัว เกษตรกรจำนวนมาก เกษตรตำบลได้รับการ ฝึกอบรมและคำแนะนำสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ในโปรแกรมหนึ่งวันทุกสองอาทิตย์ เขาจะ ออกเยี่ยมเกษตรกรในเขตรับผิดชอบในวันอื่น ๆ ตามหมายกำหนดการประจำ ในระหว่าง การเยี่ยมเยียนเขาจะติดต่อกับเกษตรกรผู้นำก่อน โดยทั่วไปจะมีเกษตรกรผู้นำ 1 คน ต่อ 10 ครอบครัวเกษตรกร เกษตรกรผู้นำแต่ละคนจะรับผิดชอบในการสอนหรือให้ ข้าราชการแก่เกษตรกร 10 คน. ในเขตที่เขารับผิดชอบ

ขณะนี้เกษตรกรตำบลต้องมีความรับผิดชอบหลายอย่าง การที่โครงการนี้ได้ เน้นหนักในเรื่องของการทดสอบสาธิต และการทดลองดำเนินการส่งเสริมรวมทั้งการประชุม ในหมู่บ้านและการวางแผนในระคับหมู่บ้านก็จะเป็นการเพิ่มความรับผิดชอบของเกษตรกรตำบล เพื่อเป็นการทดแทนในการนี้ โครงการจะเพิ่มจำนวน เกษตรตำบลจำนวน 14 คน สำหรับ ตำบลโครงการ 8 ตำบล เกษตรตำบลเหล่านี้จะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เพิ่มขึ้น ในโครงการ และยังปฏิบัติงานตามหมายกำหนดปัจจุบันเกี่ยวกับกิจกรรมการฝึกอบรมและ เยี่ยมเยียน ในขณะที่เดียวกันเกษตรกรตำบลทุกคนในโครงการจะได้รับความรู้ความชำนาญ จากการฝึกอบรม การทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่นักวิชาการผู้สนับสนุนโครงการ และจาก พื้นฐานด้านเทคนิคที่ปรับปรุงแล้ว รวมทั้งการทำงานเกี่ยวกับขบวนการวางแผนในหมู่บ้าน

และตำบล และการฝึกอบรมภาคปฏิบัติในวิธีการที่พัฒนาแล้ว ซึ่งสิ่งเหล่านี้ควรมีผลต่อเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ซึ่งจะเป็นผู้ให้การสอนการอบรมสำหรับโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในอนาคตของกรมส่งเสริมการเกษตร นอกจากนี้ เกษตรกรผู้มีความรู้ความชำนาญจะได้รับคัดเลือกจากเกษตรกรผู้นำและชาวบ้านที่น่าเชื่อถืออื่น ๆ สำหรับการฝึกอบรมระยะสั้นที่สำนักงานเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือสถานที่ฝึกอบรมอื่น ๆ ที่มีความเหมาะสม เกษตรกรเหล่านี้จะเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมมากกว่าเกษตรกรผู้นำที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรตำบลในการทำงานและในการช่วยเหลืออื่นส่วนมากจะได้รับค่าตอบแทนเพื่อเป็นสินน้ำใจแก่เกษตรกรเหล่านี้ที่ให้ความร่วมมือด้วยดี

9. การจัดองค์กรในการปฏิบัติงาน

1. คณะกรรมการโครงการส่วนกลาง ประกอบด้วยผู้แทนกรม กองต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยมีรองปลัดกระทรวง เกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน ทำหน้าที่ประสานงานในระดับกรม วางนโยบายมหัพพานแผนงาน และการจัดทำงบประมาณออกกระเป๋ยงบประมาณปฏิบัติงานต่าง ๆ

2. คณะกรรมการระดับจังหวัด ประกอบด้วยหัวหน้าส่วนราชการในจังหวัดที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ และมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน

3. คณะกรรมการพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ประกอบด้วยสภาตำบล ผู้นำท้องถิ่น เกษตรหมุ่บ้าน เกษตรกรผู้นำ โดยมีเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอที่เกี่ยวข้องเป็นที่ปรึกษา กรรมการชุดนี้ยังไม่ได้แต่งตั้ง ดังนั้นจึงให้สภาตำบลเป็นตัวแทนของกรรมการชุดนี้จนกว่าจะมีการแต่งตั้ง

4. ศูนย์บริหารโครงการ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโครงการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโครงการ ผู้แทนจากยูเนสโก ผู้จัดการสนาม (ผู้จัดการสนามจะเป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในพื้นที่แต่ละจังหวัด และทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการระดับจังหวัดด้วย)

เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ คณะผู้เชี่ยวชาญอันประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ทางวิชาการจากกรม กองต่าง ๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานเป็นครั้ง คราว หรือเต็มเวลาแล้วแต่กรณี และคณะที่ปรึกษาโครงการ

4.1 คณะกรรมการโครงการ

1. รองปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประธานคณะกรรมการ
2. ผู้แทนกรมการพัฒนาชุมชน กรมการ
3. ผู้แทนกรมป่าไม้ กรมการ
4. ผู้แทนกรมวิเทศสหการ กรมการ
5. ผู้แทนกรมประมง กรมการ
6. ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กรมการ
7. ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมการ
8. ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร กรมการ
9. ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมการ
10. ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน กรมการ
11. ผู้อำนวยการกองวิชาการ กรมปศุสัตว์ กรมการ
12. ผู้แทนสำนักงานประมาณ กรมการ
13. ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร กรมการ
14. ผู้แทนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ
เกษตรกรรม กรมการ
15. ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการ
16. ผู้อำนวยการกองโครงการ สำนักงาน
ปลัดกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ กรมการและเลขานุการ
17. ผู้อำนวยการสำนักงานเกษตรภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ กรมการและเลขานุการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 คณะกรรมการระดับจังหวัด

1. ผู้ว่าราชการจังหวัด	ประธานกรรมการ
2. เกษตรจังหวัด	กรรมการ
3. ปลุสสัตว์จังหวัด	กรรมการ
4. ประมงจังหวัดหรือหัวหน้าสถานีประมง	กรรมการ
5. ป่าไม้จังหวัด	กรรมการ
6. สหกรณ์จังหวัด	กรรมการ
7. ปฏิรูปที่ดินจังหวัด	กรรมการ
8. ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน	กรรมการ
9. ผู้แทนกรมวิชาการ เกษตร	กรรมการ
10. ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	กรรมการ
11. พัฒนาการจังหวัด	กรรมการ
12. นายอำเภอ (ในพื้นที่โครงการ)	กรรมการ
13. ผู้จัดการสนาม	กรรมการและเลขานุการ
14. ผู้แทนสำนักงานจังหวัด	กรรมการและผู้ช่วย เลขานุการ
15. เกษตรอำเภอ (ในพื้นที่โครงการ)	กรรมการและผู้ช่วย เลขานุการ

หน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการระดับจังหวัด

พื้นที่โครงการ

1. อำนวยการความสะดวก จัดหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องสำหรับการวางแผนปฏิบัติในพื้นที่โครงการ
2. พิจารณา ทบทวน และอนุมัติแผนปฏิบัติในระดับพื้นที่โครงการ
3. มอบหมายและสั่งการเจ้าหน้าที่ให้ร่วมปฏิบัติงานในพื้นที่โครงการ
4. ควบคุมดูแลและแก้ไขปัญหาการดำเนินงานในพื้นที่โครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 ผู้จัดการสนามและผู้ช่วยผู้จัดการสนาม

จังหวัดนครพนม

นายเฉลิมชัย ปราสาทศรี	ผู้จัดการสนาม
เกษรอำเภอบานแพง	ผู้ช่วยผู้จัดการสนาม
เกษรอำเภอนาหวา	ผู้ช่วยผู้จัดการสนาม

จังหวัดร้อยเอ็ด

นายแววจักร กอจ พงษ์พรหม	ผู้จัดการสนาม
เกษรอำเภอมะเมืองร้อยเอ็ด	ผู้ช่วยผู้จัดการสนาม
เกษรอำเภอสลภูมิ	ผู้ช่วยผู้จัดการสนาม

จังหวัดชัยภูมิ

นายวิฑูรย์ วรรณะภูติ	ผู้จัดการสนาม
เกษรอำเภोजัตุรัส	ผู้ช่วยผู้จัดการสนาม
เกษรอำเภอกุฉีขาว	ผู้ช่วยผู้จัดการสนาม

จังหวัดศรีสะเกษ

นายสวัสดิ์ ชรรมนุกตร	ผู้จัดการสนาม
เกษรอำเภอบึงสามพัน	ผู้ช่วยผู้จัดการสนาม

หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้จัดการสนาม

1. เป็นเลขานุการคณะกรรมการระดับจังหวัดและเป็นตัวจักรสำคัญในการกำหนดการปฏิบัติงานในจังหวัด
2. ประสานงานการปฏิบัติงานในระดับอำเภอ
3. ช่วยวางแผน จัดเตรียมตารางการปฏิบัติงานและให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานในพื้นที่โครงการ
4. จัดหาข้อมูล และเสนอแผนพัฒนาการเกษตรให้คณะกรรมการจังหวัด
ผู้อำนวยการโครงการฯ พิจารณา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ให้ข้อเสนอแนะคณะกรรมการจังหวัด ผู้อำนวยการโครงการฯ ในการปฏิบัติงานตามแผนและความเป็นไปได้ในการขยายโครงการออกไปในพื้นที่ตำบลอื่นๆ
6. อำนวยความสะดวก บริการ และประสานกับเจ้าหน้าที่จากกรม กองต่าง ๆ ที่มาร่วมปฏิบัติงานในพื้นที่โครงการ เพื่อให้งานก้าวหน้าไปตามกำหนดเวลา และแผนงานที่วางไว้
7. ทบทวน ตรวจสอบ และรายงานความก้าวหน้าการปฏิบัติงานโครงการ
8. เป็นผู้ให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการและเทคนิคต่าง ๆ ในระดับตำบล

10. คณะกรรมการประเมินสถานะเร่งด่วน (Rapid Assessment Technique)

หน่วยงานและบุคคลากรที่ร่วมใน RAT Team

1. หน่วยงานที่ร่วมปฏิบัติงาน คือ

- กรมส่งเสริมการเกษตร (DOAE)
- กรมวิชาการเกษตร (DOA)
- กรมพัฒนาที่ดิน (DLD)
- กรมส่งเสริมสหกรณ์ (DCP)
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (OAE)
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NEROAC)

2. บุคคลากรในคณะอนุกรรมการ (Provincial Cropping System

Sub-Committee)

- เกษตรจังหวัด	ประธานอนุกรรมการ
- ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร	กรรมการ
- หัวหน้าศูนย์พัฒนาที่ดิน	กรรมการ
- สหกรณ์จังหวัด	กรรมการ
- ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	กรรมการ
- ผู้จัดการสนาม	กรรมการและเลขานุการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. บุคคลากรใน RAT Team

- ผู้จัดการสนาม ประธานคณะทำงาน
- เจ้าหน้าที่ด้านวิชาการจากศูนย์พัฒนาที่ดิน คณะทำงาน
- เจ้าหน้าที่จากกรมส่งเสริมสหกรณ์ คณะทำงาน
- เจ้าหน้าที่จากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรคณะทำงาน
- เจ้าหน้าที่จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะทำงาน
- เจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คณะทำงาน
- นักวิชาการเกษตรประจำจังหวัดของกรมส่งเสริมการเกษตร เลขาธิการ
- เจ้าหน้าที่จากสถานีทดลอง และจากส่วนกลางกรมวิชาการเกษตร ผู้ช่วยเลขาธิการ

หน้าที่ของคณะกรรมการเร่งด่วน

1. วิเคราะห์พิจารณาปัญหาความต้องการของการปลูกในพื้นที่โครงการ
2. วิเคราะห์วิชาการที่เหมาะสมในด้านระบบการปลูกพืช แต่ละหมู่บ้าน

ตามปัญหาความต้องการของเกษตรกร

3. วางแผนระบบการปลูกพืช โดยทำการทดลองและสาธิตในพื้นที่โครงการ
4. ทำรายงานและติดตามผลกิจกรรม
5. ประเมินผล และปรับปรุงแผนให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

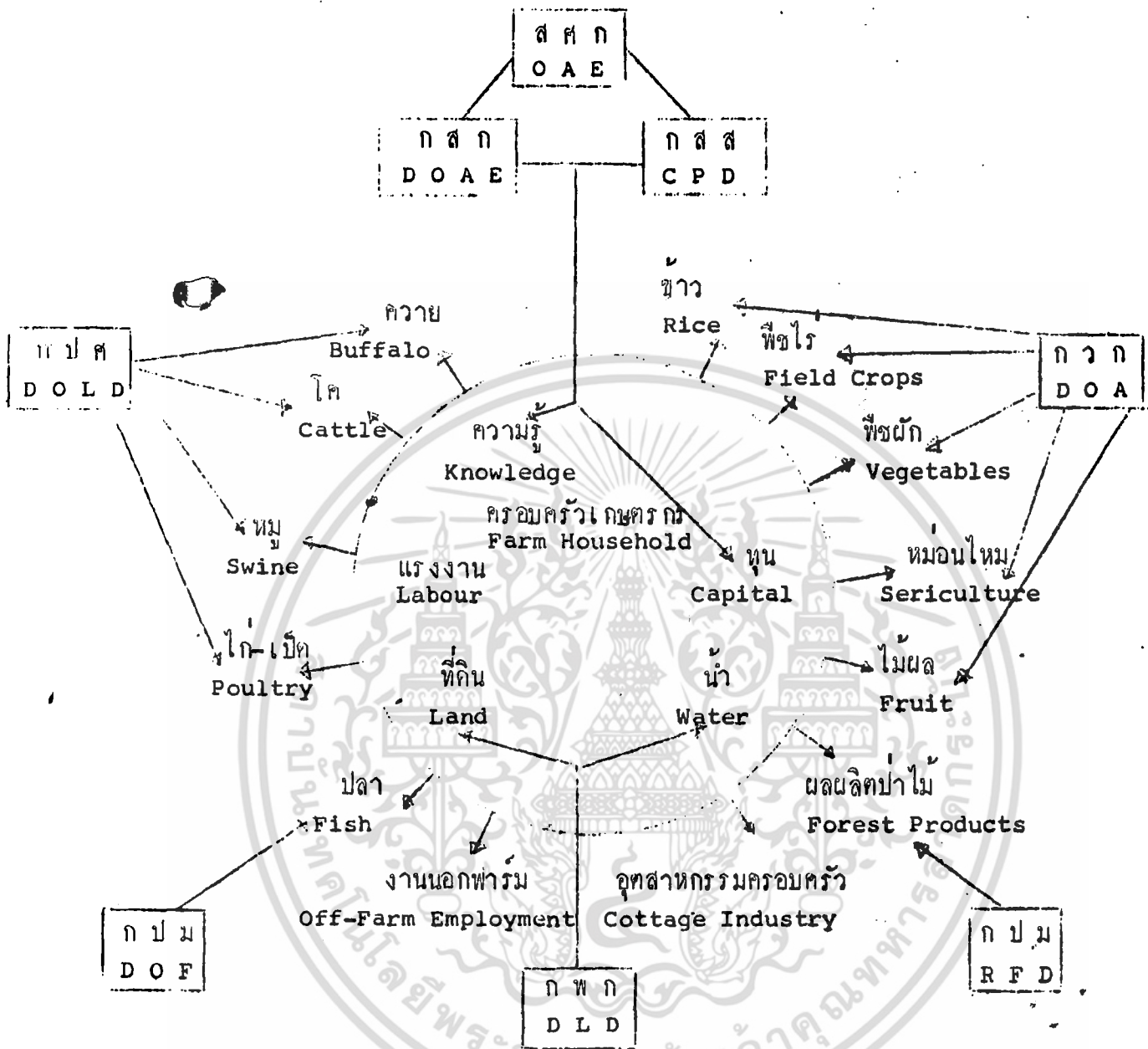
หน้าที่ของเกษตรกรตำบล และผู้ช่วยเกษตรกรตำบล

1. ทำหน้าที่ประสานงานของหน่วยงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรกับเกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบ
2. เป็นที่ปรึกษาในด้านวิชาการเกษตรของเกษตรกรในตำบล
3. ให้ข้อมูลทางด้านต่าง ๆ กับเจ้าหน้าที่ของโครงการฯ
4. ให้ความสนับสนุนทางด้านต่าง ๆ แก่ Rat Team

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนผังระบบฟาร์มเกษตรกรและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

Farming System and Related Departments

- C P D = Cooperative Promotion Department
- D L D = Department of Land Development
- D O A = Department of Agriculture
- D O A E = Department of Agricultural Extension
- D O F = Department of Fishery
- D O L D = Department of Livestock Development
- O A E = The Office of Agricultural Economic Extension
- R F D = Royal Forestry Department

- กสส กรมส่งเสริมสหกรณ์
- กพท กรมพัฒนาที่ดิน
- กวก กรมวิชาการเกษตร
- กสก กรมส่งเสริมการเกษตร
- กปม กรมประมง
- กปศ กรมปศุสัตว์
- สศก สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
- กปม กรมป่าไม้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิใช่สำหรับผู้ให้ทุนไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
แม้ว่ากรมใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเด็ดขาดเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11. ระบบฟาร์มปัจจุบันและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

ส่วนใหญ่ของการเกษตรอาศัยน้ำฝนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เกษตรกรมุ่งความสนใจในการปลูกข้าวเพื่อการยังชีพเป็นอันดับแรก กิจกรรมอื่น ๆ จะได้รับความสำคัญจากเกษตรกรในลำดับรองลงไป แต่กิจกรรมเหล่านี้มีความสำคัญในแง่ของเงินรายได้ อาหารที่จำเป็นต่อการบริโภค กำลังงานของสัตว์ เชื้อเพลิง ฯลฯ ความสำคัญของส่วนต่าง ๆ ดังกล่าวในระบบฟาร์มขึ้นอยู่กับเกษตรกร ทรัพยากร วิชาการ สภาพพื้นที่ วิชาการที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษและวิชาการที่เหมาะสมจากการถ่ายทอดของส่วนราชการ โดยทั่วไปเกษตรกรในเขตอาศัยน้ำฝนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้พัฒนาวิธีการทำฟาร์มในลักษณะผสมผสานทั้งด้านการเพาะปลูก ปศุสัตว์ ประมง ป่าไม้มานานแล้ว ประเด็นสำคัญของการพัฒนาระบบฟาร์ม เกษตรกรในโครงการพัฒนาเกษตรอาศัยน้ำฝนจึงต้องพิจารณา ระบบฟาร์มของเกษตรกร ทรัพยากรที่มีอยู่ สภาพทางกายภาพและแวดล้อมของพื้นที่ ความต้องการของเกษตรกร (รวมทั้งการตัดสินใจที่จะรับสิ่งที่ต่างไปจากระบบที่มีอยู่) ผนวกกับ ข้อจำกัดที่โครงการวิเคราะห์สำหรับแต่ละแห่ง หน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละกรม และ ทรัพยากร-บริการ ที่สามารถจัดหาได้ผสมผสานกัน มุ่งที่จะแก้ไขส่วนหนึ่งส่วนใดของระบบ หรือหลายส่วนของระบบที่จะก่อให้เกิดการปรับปรุงระบบฟาร์มที่มีอยู่ให้ดีขึ้นตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการ.

ดังนั้น ระบบการปรับปรุงฟาร์มของโครงการ นอกจากมองในแง่ของสภาพการถือครอง สภาพแวดล้อมรวมทั้งการใช้ที่ดินซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่แล้ว ควรจะมองถึงว่าส่วนไหนและความสัมพันธ์ของแต่ละส่วนในระบบฟาร์มอันไหนจะสนับสนุนกันได้ดี ให้ประโยชน์ต่อเกษตรกร ทั้งนี้ ต้องไม่กระทบต่อการใช้จ่ายแรงงานซึ่งเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของเกษตรกร และความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ-วิชาการและการจัดการของเกษตรกร นอกจากนั้นวิธีการที่จะสนับสนุน-ส่งเสริมเกษตรกรที่มีสภาพการถือครองเนื้อที่ต่างกัน ในแง่ของวิชาการที่จะใช้เทคนิคการเปลี่ยนแปลงกิจกรรม ผลิต การผลิต ทุน ฯลฯ ควรจะแตกต่างกันไปด้วย ประเด็นสำคัญอีกส่วนหนึ่ง คือ การพิจารณา กิจกรรมสาขาต่าง ๆ ที่ควรดำเนินการร่วมกัน ให้สอดคล้องกับทรัพยากรของเกษตรกรและ พื้นที่และให้เกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรสามารถจัดการหรือร่วมกันจัดการต่อไปในอนาคต

จึงเห็นได้ว่าในโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำเป็นที่จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบ วิเคราะห์ ทำความเข้าใจลักษณะต่าง ๆ ของระบบฟาร์ม ทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ เทคโนโลยี แรงงาน การจัดการ และปัญหาตลอดจนความต้องการของเกษตรกร

2. วางแผนร่วมกันในการแก้ไขปัญหาระบบฟาร์มที่มีอยู่ในแต่ละส่วนหรือหลาย ส่วนของระบบ ในแง่ของวิชาการที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาว่ามีอะไรบ้าง ส่วนไหนมีความสำคัญอันดับแรก อันดับรอง และส่วนไหนของระบบ หรือส่วนสัมพันธ์ของสาขาไหนในระบบ ที่จะให้ผลตอบแทนตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโครงการมากที่สุด

3. มีเทคโนโลยีส่วนไหน สาขาใดที่จะต้องนำไปทดสอบหรือต้องวิจัยในพื้นที่

4. ในส่วนของงานวิจัย เมื่อดำเนินการแล้ว จำเป็นที่จะต้องทดสอบ นำผลการทดสอบไปส่งเสริมเพื่อให้เกษตรกรยอมรับ โดยมองทั้งด้านวิชาการ-สังคมและเศรษฐกิจ

5. ในพื้นที่ 8 ตำบล (9 ตำบล) จะดำเนินการข้อ 2, 3, 4 ที่ไหนบ้าง (ระดับหมู่บ้าน เกษตรกรพวกไหนเป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวนเท่าใด และขั้นตอนอย่างไร เรื่องไหนมีความสำคัญที่ต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน

บทบาทและการสนับสนุนในเรื่องระบบฟาร์ม

1. ศูนย์บริหารโครงการฯ จะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานสื่อกลางต่าง ๆ และการจัดการทั่วไป

2. นำข้อมูลจากเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ให้กรม กองและ รัฐบาลเพื่อใช้เป็นฐานสำหรับการพัฒนางานวิจัย งานพัฒนาส่งเสริมการเกษตรในเขต อาศัยน้ำฝน

3. สนับสนุนให้มีการดำเนินการเป็นคณะ (หลายกรม) ในการแก้ไขปัญหาระบบฟาร์มหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของระบบที่สัมพันธ์กัน เน้นหนักด้านความต้องการและการจัดการของเกษตรกร ความเหมาะสมกับพื้นที่ และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่เหมาะสม

4. สนับสนุนให้การดำเนินการในเรื่องระบบฟาร์มให้เป็นตัวอย่างสำหรับประเทศพัฒนาอื่น ๆ และให้มีมาตรฐานงานด้านวิจัย-ทดสอบในระดัประเทศ โดยการสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญและเทคนิคที่ใช้ในประเทศอื่น ๆ

12. หลักการและวิธีดำเนินงานทดสอบระบบการปลูกพืช โครงการ NERAD

หลักการ

1. เพื่อนำระบบการปลูกพืชที่แก้ปัญหาและความต้องการของเกษตรกร
2. เพื่อให้นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าใจปัญหา ความต้องการและร่วมแก้ไขปัญหาค้นหาวิธีใช้วิชาการที่เหมาะสม
3. เพื่อเร่งรัดผลงานวิชาการสู่เกษตรกร โดยการดำเนินการร่วมกัน

วิธีการ

1. เลือกหมู่บ้านที่จะดำเนินการระบบการปลูกพืช จังหวัดละ 1 หมู่บ้าน
2. เรียนรู้ปัญหาการปลูกพืช และความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน
 - ไขข้อมูลเดิม และการคลุกคลีกับชาวบ้าน
 - รวบรวมข้อมูลใหม่ที่ต้องการโดยเกษตรกรตำบลและชุมชน
3. คณะประเมินสถานะเร่งด่วน เข้าไปประเมินสถานะและปัญหา
4. นำข้อมูลที่ประเมินและรวบรวมมาหาผู้ทางนักวิชาการที่ประสบผลสำเร็จเสนอต่อเกษตรกร เพื่อให้ความเต็มใจและร่วมมือ

5. เตรียมแผนกิจกรรมประจำปี มอบหมายผู้รับผิดชอบจัดทำงบประมาณและดำเนินกิจกรรม

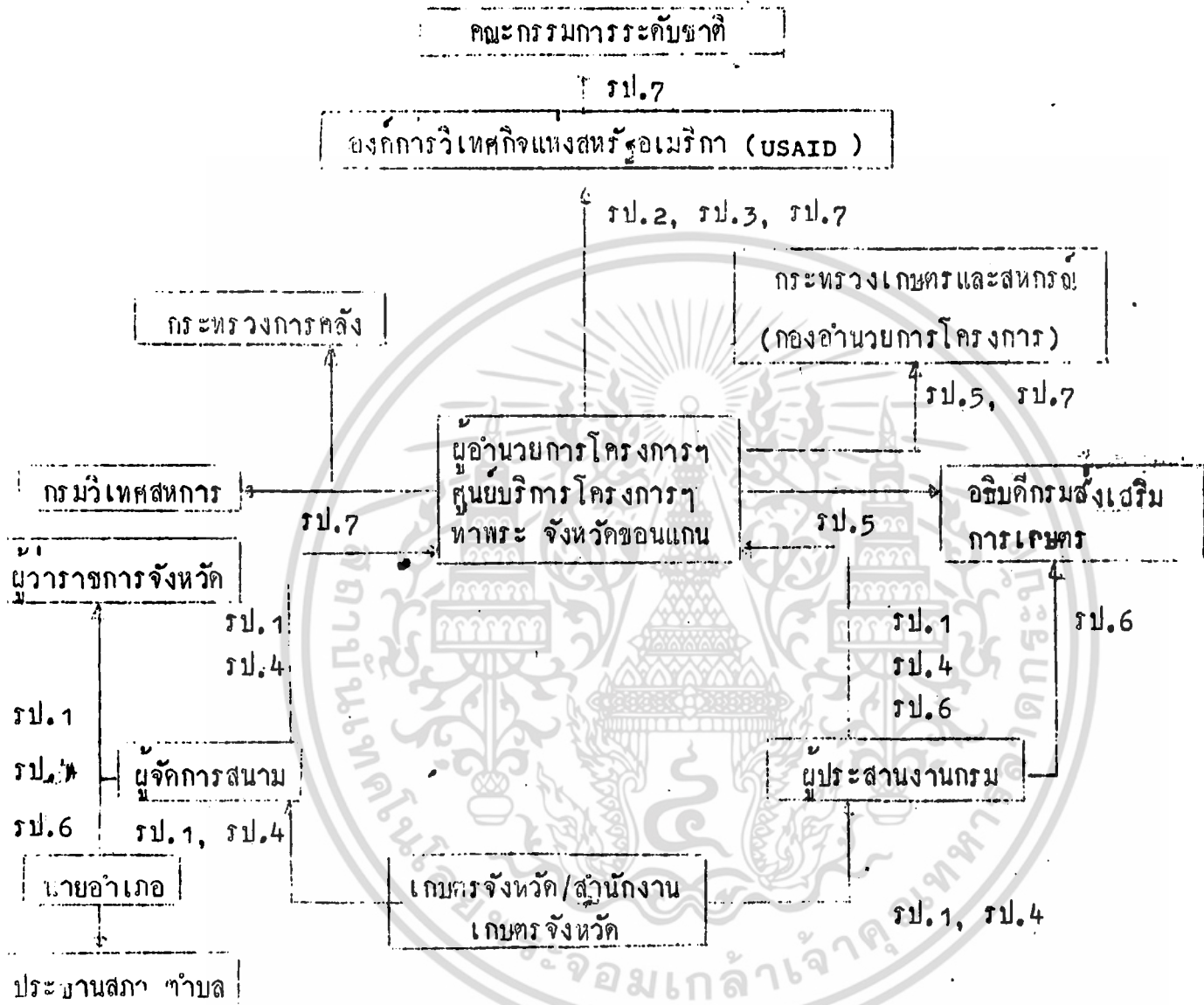
6. เตรียมแผนสำหรับปีต่อไป โดยใช้ประสบการณ์ปีที่ผ่านมาขยายเพิ่มอีก 5 หมู่บ้าน รวมเป็น 9 หมู่บ้าน

ตาราง กำหนดการดำเนินงานสำหรับการสาธิตและวิจัย

กิจกรรม	ปี						
	1	2	3	4	5	6	7
1. การทดลองประเมินปุ๋ยในสนาม จำนวน	-	13	13	13	13	13	13
2. งานวิจัยอนาคตด้าน โครงการ ตำบล จำนวน	-	2	2	-	-	-	-
3. การทดลองการไถพรวนเท่าที่ จำเป็น จำนวน	-	-	1	1	1	-	-
4. การปรับปรุงดินเค็ม ของทางหันเททิศทางเกลือ ไร่ที่ป้องกันได้			500	500	500	500	500
กาสาธิตพืชทนเค็ม							
ข้าว (ไร่)			70	70	70	70	70
ป่าไม้ (ไร่)			30	30	30	30	30
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ (ไร่)			30	30	30	30	30
5. การสาธิตการใช้ที่สาธารณะ การฝึกอบรมเกษตรกรผู้ชำนาญการ คน-สปีคาคท์	6	4	10		10		10
การประชุมสาธิต จำนวน	6	4	10		10		10
งานสาธิตที่กำลังดำเนินการ จำนวน		6	10	10	10	10	10
6. การวิจัยระบบเกษตรกรรม การเลือกกิจกรรม	x	x					
โครงการวิจัย จำนวน		2	3	4	4	4	2
รายงานผลสุดท้าย จำนวน						2	2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นตอนการรายงานผลการปฏิบัติงาน โครงการฯ

- หมายเหตุ:
- รป.1 รายงานประจำเดือน
 - รป.4 รายงาน 4 เดือน/ครั้ง
 - รป.5 รายงาน 4 เดือน/ครั้ง (ศูนย์บริหารโครงการฯ)
 - รป.6 รายงานประจำปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
แบบฟอร์มการรายงานและหน่วยงานที่จะรับรายงาน

รหัส	นายกำหนดกร รายงาน	ผู้รายงาน	แหล่งข่าวที่จะ ให้ข้อมูล	การรายงานระดับ	รายงานส่งไปที่	ส่งรายงานต่อไปที่
รป.1	ประจำเดือน	1. ผู้แทนกรม 2. กรม ศูนย์บริหาร โครงการ	1. การปฏิบัติงานจริง ในสนาม 2. กิจกรรมจาก สวนกลาง	1. ตำบล 2. หน่วยงานจาก สวนกลาง	1. ผู้จัดการสนาม 2. ผู้อำนวยการ โครงการ	1. ผู้ว่าราชการจังหวัด ศูนย์บริหารโครงการ นายอำเภอ ประธานสภาตำบล 2. อธิบดีกรมที่เกี่ยวข้อง
รป.2	ประจำเดือน	ศูนย์บริหารโครงการ	รป.1	โครงการ	ผู้อำนวยการ โครงการ	
รป.3	ทุก 3 เดือน (Quarterly)	ศูนย์บริหารโครงการ	รป.2	โครงการ	USAID	กองอำนวยการโครงการ กระทรวงเกษตรฯ
รป.4	ทุก 4 เดือน	1. ผู้แทนกรม 2. กรม ศูนย์บริหาร โครงการ	รป.1	1. ตำบล 2. หน่วยงานจาก สวนกลาง	1. ผู้จัดการสนาม 2. ผอ.โครงการ	1. ผู้ว่าราชการจังหวัด ศูนย์บริหารโครงการ ประธานสภาตำบล 2. อธิบดีกรมที่เกี่ยวข้อง
รป.5	ทุก 4 เดือน (ประจำวค)	ศูนย์บริหารโครงการ	รป.4	โครงการ	กระทรวงเกษตรฯ	กองอำนวยการโครงการ กรมที่เกี่ยวข้อง กระทรวงการคลัง

โครงการพัฒนาการเกษตรอศัยน้ำฝนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
แบบฟอร์มการรายงานและหน่วยงานที่จะรับรายงาน

รหัส	นายกำหนดการ รายงาน	ผู้รายงาน	แหล่งข่าวที่จะ ให้ข้อมูล	การรายงานระดับ	รายงานส่งไปที่	ส่งรายงานต่อไปที่
รป.6	ประจำปี	1. ผู้จัดการสนาม 2. กรม ศูนย์บริหาร โครงการ	รป.4	1. ตำบล 2. หน่วยงานจาก ส่วนกลาง	1. ผู้ว่าราชการจังหวัด 1. ผู้อำนวยการโครงการ	1. ประธานสภาตำบล นายอำเภอ ศูนย์บริหารโครงการ 2. อธิบดีกรมที่เกี่ยวข้อง
รป.7	ประจำปี	ศูนย์บริหารโครงการ	รป.6	โครงการ	กระทรวงเกษตรฯ	กระทรวงการคลัง กรมวิเทศสหการ USAID คณะกรรมการระดับชาติ

13. สรุปผลดำเนินงาน

ในปี 2525 การดำเนินงานส่วนใหญ่จะเป็นการประชุมปรึกษา พิจารณาหาแนวทางในการปฏิบัติงาน และการเตรียมการยังไม่มีแผนปฏิบัติงานที่แน่ชัด แต่อย่างไรก็ตามมีบางกิจกรรมได้ดำเนินการในโครงการ คือ

1. กิจกรรมทดสอบข้าวพันธุ์ดี
2. กิจกรรมเพิ่มผลผลิตปลาในแหล่งน้ำ
3. กิจกรรมขุดบ่อน้ำกิน
4. กิจกรรมเร่งรัดปลูกพืชเงินสดเพื่อเพิ่มรายได้

นอกจากนั้นเป็นการสำรวจการคัดเลือกเกษตรกรในการที่จะทำในปี 2526

ในปี 2526 ได้เริ่มจัดทำแผนงานโครงการอย่างจริงจัง ซึ่งตามแผนการดำเนินงานในปีนี้ได้มีกิจกรรมต่าง ๆ ของแต่ละหน่วยงานรวมทั้งสิ้น 28 กิจกรรม การปฏิบัติงานในงวดแรกของปีงบประมาณมีกิจกรรมที่ได้ดำเนินงานไปแล้ว คือ

1. การป้องกันโรคสัตว์ปีก
2. การปรับปรุงโค-กระบือ
3. การปรับปรุงทุ่งหญ้า
4. ขุดบ่อน้ำกิน
5. ทำปุ๋ยหมัก
6. เพิ่มผลผลิตพันธุ์ปลาในแหล่งน้ำ
7. สำรวจพื้นที่ปลูกป่าไม้ใช้สอย (สร้างเรือนเพาะชำ)
8. งานวันสาธิตการเกษตร
9. ฝึกอบรมผู้ชำนาญการข้าว
10. ฝึกอบรมผู้ชำนาญการไม้ผล
11. ฝึกอบรมผู้ชำนาญการเพาะพันธุ์และดูแลรักษาปลา
12. ฝึกอบรมเกษตรกรเคลื่อนที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

13. งานวางบัญชีฟาร์ม
14. ศึกษาอัตราการตายของไก่ในฤดูเลี้ยง
15. ศึกษาความเป็นไปได้ของการผลิตคอมแดงในฤดูฝน
16. เปรียบเทียบการปลูกพืชเศรษฐกิจเพื่อเปรียบเทียบรายได้
17. ทดสอบประสิทธิภาพการปลูกแคงโมโคโยใช้เมล็ดพันธุ์ที่สะอาด

นอกจากนี้แต่ละกิจกรรมอยู่ในระหว่างเตรียมการที่จะดำเนินการในระยะต่อไป กิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้น บางกิจกรรมยังดำเนินการไม่ครบพื้นที่โครงการทั้ง 4 จังหวัด แต่ก็คาดว่าจะดำเนินการได้แล้วเสร็จตามเป้าหมาย

อย่างไรก็ดีการปฏิบัติงานช่วงฤดูเลี้ยง ดังนั้น บางกิจกรรมยังดำเนินการไม่ได้ เช่น การทดสอบข้าวพันธุ์ดี การทดสอบระบบการปลูกพืช ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ที่จะห้องอาศัยน้ำฝน แต่บางกิจกรรมมีความเหมาะสมกับในฤดูแล้ง เช่น การพัฒนาแหล่งน้ำ และการปรับปรุงดิน การสำรวจ การฝึกอบรม ฯลฯ กิจกรรมดังกล่าวถ้าเข้าฤดูฝนแล้ว อาจจะมีปัญหาในการปฏิบัติงานได้

ในขณะนี้ ปรากฏว่าการดำเนินงานของโครงการเป็นไปด้วยดีและยังมีกิจกรรมที่สามารถอยู่หลายกิจกรรม เช่น กิจกรรมการเพิ่มผลผลิตปลาในแหล่งน้ำ การทำปุ๋ยหมัก การป้องกันโรคสัตว์ปีก เป็นต้น

14. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

1. ปัญหาและอุปสรรค

1.1 งบประมาณ

- งบประมาณค่าใช้จ่ายของโครงการ มีแหล่งที่มาหลายประเภท คือ เงินกู้ เงินช่วยเหลือ เงินไทยสมทบ และเงินงบประมาณแผ่นดิน ทำให้การโอนและเบิกจ่ายเงินได้ไม่พร้อมกัน มีผลให้การปฏิบัติงานล่าช้าได้

- การจัดสรรงบประมาณของแต่ละกิจกรรม แต่ละหน่วยงานได้รับไม่เหมือนกัน บางกิจกรรมได้เงินประเภทเดียว บางกิจกรรมได้เงินหลายประเภท ทำให้การโอนเงิน การเบิกจ่ายเงินได้ไม่พร้อมกัน เกิดการล่าช้า

- ผู้ปฏิบัติสับสนไม่เข้าใจในระเบียบการใช้เงินซึ่งมาจากหลาย

ประเภทแตกต่างกันไป

- การเบิกค่าใช้จ่าย (ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางและค่าน้ำมันเชื้อเพลิง)

ของโครงการบางหน่วยงานได้รับ บางหน่วยงานไม่ได้รับ เช่น เกษตรอำเภอไม่ได้รับเงิน
ค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางและค่าน้ำมันเชื้อเพลิงจากโครงการ

1.2 การประสานงาน

การประสานงานยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร เนื่องจากโครงการนี้มีผู้ปฏิบัติงานมากและมาจากหลายหน่วยงานเข้าร่วมดำเนินการมีทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ทางโครงการได้กำหนดให้สำนักงานเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นศูนย์บริหารโครงการ ทำหน้าที่ประสานงานโครงการในสนาม ในขณะที่การติดต่อประสานงานจากหน่วยงานต่าง ๆ กับศูนย์ยังขาดการประสานงาน เช่น การสั่งการ การรายงาน ซึ่งบางเรื่องไม่ผ่านศูนย์บริหารโครงการ ทำให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติงานในพื้นที่ โดยเฉพาะผู้จัดการสนามไม่สามารถบริหารรายการดำเนินงานทำให้เกิดการขัดข้องในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ

1.3 การปฏิบัติงาน

การปฏิบัติงานแต่ละปี ผู้จัดการสนามจะต้องนำกรอบนโยบายหรือแผนงานที่จะปฏิบัติในแต่ละปีชี้แจงให้สภาตำบลได้ทราบล่วงหน้าก่อนว่ามีกิจกรรมอะไรจะดำเนินการเมื่อไหร่ เมื่อปฏิบัติจริงบางกิจกรรมไม่ได้ปฏิบัติจริงเป็นไปตามแผน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานในสนามขาดความเชื่อถือจากเกษตรกร ยังผลให้เกษตรกรให้ความร่วมมือน้อยลง

1.4 ทัศนคติความเข้าใจ

ผู้ร่วมโครงการยังเข้าใจว่า สำนักงานเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นเจ้าของโครงการ จึงความจริงแล้วเป็นโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นเพียงศูนย์บริหารโครงการเท่านั้น

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ควรจัดทำคู่มือขอระเบียบการบริหารงบประมาณ ให้ผู้ปฏิบัติงานของโครงการได้ทราบทั่วกัน

2.2 ควรจัดทำคู่มือในการบริหารโครงการ ที่เกี่ยวกับการสั่งการ การประสานงาน การรายงาน การประชุมการปฏิบัติงานรวมทั้งชี้แจงนโยบายของโครงการให้ชัดเจนและเป็นระบบต่อกัน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานของโครงการได้ทราบถึงวิธีการปฏิบัติ

2.3 ควรพิจารณาอัตราค่าจ้างให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน และในปีต่อไป เพราะอัตราค่าจ้างที่ขอจ้างส่วนใหญ่จะเป็นช่างชั่วคราว ซึ่งควรพิจารณาปรับให้เป็นข้าราชการตามโอกาส

2.4 ควรจะไต่จัดข้อวัสดุและครุภัณฑ์ที่นำมาใช้ในโครงการตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ

แผนงบประมาณโครงการฯ

	เอ ไอ ที		รัฐบาล		รวมเงิน หน่วยพันบาท
	เงินกู้	เงินช่วยเหลือ	กระทรวง เกษตร	กรมวิเทศ	
<u>การสนับสนุนด้านบริหาร และวิชาการ</u>					
<u>การปรับปรุงการทำฟาร์ม</u>					
ก. ระบบการปลูกพืช					
ข. ระบบการทำฟาร์มอื่น ๆ					
1. การเลี้ยงสัตว์ปีก	1,020				1,020
2. สัตว์ใหญ่	5,420				5,420
3. การผลิตทางประมง	2,660		1,100		3,760
4. การเลี้ยงไหม	1,080		300		1,380
5. เรือนเพาะชำกล้าไม้	320				320
<u>การส่งเสริมและการสนับสนุนบริการอื่นๆ</u>					
ก. สนับสนุนด้านการส่งเสริม	11,000		7,000		18,000
ข. สนับสนุนด้านบริการอื่น ๆ					
1. การวางแผนกรใช้ที่ดิน	1,500				1,500
2. การทดสอบดิน	500				500
3. ข้อมูลทางภูมิอากาศ	1,600				1,600
<u>การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก</u>	23,300		18,300		41,600
<u>การค้นคว้าวิจัยและสาธิต</u>					
ก. งานวิจัยและสาธิต					
1. ประเมินความอุดมสมบูรณ์ของดิน		340	60		400
2. วิจัยบ่อน้ำตื้น		200	60		260

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	เอ ไอ ที		รัฐบาลไทย		รวมเงิน หน่วยพันบาท
	เงินกู้	เงินช่วยเหลือ	กระทรวง เกษตรฯ	กรมวิเทศ	
3. เตรียมดินแบบไถแก่น้อย		60	20		20
4. สาธิตเกี่ยวกับดินเค็ม		700	60		760
5. สาธิตการไถประโยชน์ที่ดิน สาธารณะ		900	100		1,000
ข. การปรับปรุงคันและที่ดิน	2,500	800	5,400		8,700
ค. การวิจัยระบบการทำฟาร์ม					(งบประมาณภายใต้การสนับสนุนคานวิชาการ)
ง. การสนับสนุนการศึกษาสภาะ เสรมรุกข		4,400	900		5,300
การสนับสนุนคานสังคม	5,300				5,300
การช่วยเหลือคานวิชาการ		47,800		18,500	
การประเมินผล	2,500	3,000	2,700	1,000	9,200
งบประมาณเผื่อเหลือเผื่อขาด	9,200	2,000	7,000	2,000	20,000
อัตราเงินเพื่อ	24,000	13,000	21,000	4,500	62,500
รวมทั้งหมด	126,000	74,000	94,000	26,000	320,000

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและวิจารณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจ

พื้นฐานความรู้ของเกษตรกร

จากการสำรวจครอบครัวของเกษตรกรในตำบลละหานจำนวน 50 ตัวอย่าง แสดงให้เห็นดังตารางที่ 1 พื้นฐานทั่วไปของเกษตรกรในตำบลละหาน อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2527

รายงาน	จำนวนคน	ร้อยละ (%)
ก) ประเภทของเพศ		
- ชาย	149	50
- หญิง	149	50
ข) อายุของหัวหน้าครอบครัว		
- น้อยกว่า 30 ปี	2	4
- อายุ 30 - 40 ปี	12	24
- อายุ 40 - 60 ปี	29	58
- อายุมากกว่า 60 ปี	7	14
ค) ระดับการศึกษา		
- จบชั้น ป.4	296	99.33
- จบชั้น ป.2	2	0.67

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 1 (ก) แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรเพศชาย. จากการสำรวจ 50 ตัวอย่าง มีจำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ล้วน เพศหญิงจากการสำรวจ 50 ตัวอย่าง มีจำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 50

(ข) จากตารางจะเห็นว่าอายุของหัวหน้าครอบครัว เกษตรกรจำนวน 50 ตัวอย่าง ในโครงการพัฒนาเกษตรกรอาชีพน้ำฝน อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4 อายุ 30 - 40 ปี มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24 อายุ 40 - 60 ปี มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 58 อายุมากกว่า 60 ปี มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14

(ค) จากตารางจะเห็นว่าระดับการศึกษา ของเกษตรกรตำบลละหาน เกษตรกรส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 99.33 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.67

สภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกร

(1) ประเภทของบ้าน

การสำรวจจุกสภาพบ้านเรือน เว้นวิธีหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรว่าดีหรือเลวเพียงไร และใช้เครื่องวัดมาตรฐานของบ้านดังนี้คือ

- หลังคามุงกระเบื้อง จักอยู่ในพวกที่มีฐานะดี
- หลังคามุงสังกะสี จักอยู่ในพวกที่มีฐานะปานกลาง
- หลังคามุงจากหรือแฝก จักอยู่ในพวกที่มีฐานะอยากจน

(2) ลักษณะของบ้าน

ท้องอาศัยเครื่องวัดฐานะของเกษตรกรดังนี้

- กระท่อมหรือโรงเรือน จักไว้ในพวกที่มีฐานะอยากจน
- บ้านหรือเรือน จักไว้ในพวกที่มีฐานะปานกลางและดี
- ห้องแถว จักไว้ในพวกฐานะปานกลาง

(3) วัสดุที่ใช้ทำบ้าน

ท้องอาศัยเครื่องวัดฐานะของการเกษตรดังนี้

- ไม้ไผ่ จักไว้ในพวกที่มีฐานะอยากจน
- ไม้กระดาน จักอยู่ในพวกที่มีฐานะปานกลางและดี
- อิฐ จักอยู่ในพวกที่มีฐานะดี
- อื่น ๆ เช่น สังกะสี จักอยู่ในพวกที่มีฐานะ ค่อนข้างดี

จากผลการสำรวจสภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรในตำบลละหานจำนวน 50 ครัว้อย่างปรากฏผลดังตารางที่ 2

(4) บ้านอยู่อาศัย

จากการสำรวจพบว่าเกษตรกรมีบ้านอยู่อาศัยเป็นของตนเองเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจได้มาจากมรดกตกทอดและเช่าเพียงเล็กน้อย ส่วนเป็นของบิคารมารดา และของญาติพี่น้องนั้นมีน้อยมากซึ่งจะแสดงให้เห็นดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2 แสดงสถานบ้านเรือนของเกษตรกร

บ้าน	จำนวนตัวอย่าง	คิดเป็นร้อยละ (%)
(1) ประเภทของบ้าน		
- หลังคามุงกระเบื้อง	2	4
- หลังคามุงสังกะสี	44	88
- หลังคามุงจากหรือแฝก	4	8
- อื่น ๆ ระบุ	-	-
(2) ลักษณะของบ้าน		
- กระท่อมหรือโรง	4	8.16
- บ้านหรือเรือน	44	89.60
- คอก	-	-
- ห้องแถว (ชั้นเดียว)	11	2.04
- ห้องแถว (มากกว่าสองชั้น)	-	-
(3) วัสดุที่ใช้ทำบ้าน		
- ไม้ไผ่	3	6.12
- ไม้กระดาน	45	91.84
- อิฐ	1	2.04
- อื่น ๆ ระบุ	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรดังนี้คือ

(1) ประเภทของบ้าน

- เกษตรกรมีฐานะดี (หลังคามุงกระเบื้อง) มี 2 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 4
- เกษตรกรที่มีฐานะปานกลาง (หลังคามุงสังกะสี) มี 44 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 88
- เกษตรกรที่มีฐานะอยากจน (หลังคามุงจากหรือแฝก) มี 4 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 8

(2) ลักษณะของบ้าน

- เกษตรกรที่จัดไว้ในฐานะอยากจน (กระท่อมหรือโรงเรือน) มี 4 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 8.16
- เกษตรกรที่จัดไว้ในฐานะดี (บ้านหรือเรือน) มีจำนวน 44 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 89.80
- เกษตรกรที่อยู่ห้องแถว (ชั้นเดียว) มีจำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 2.04

(3) วัสดุที่ใช้ทำบ้าน

- เกษตรกรที่จัดไว้ในพวกที่มีฐานะอยากจน (ไม้ไผ่) มี 3 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 6.12
- เกษตรกรที่จัดไว้ในพวกที่มีฐานะปานกลางและดี (ไม้กระดาน) มี 45 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 91.84
- เกษตรกรที่จัดไว้ในพวกฐานะดี (อิฐ) มี 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 2.04

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 บ้านที่อยู่อาศัยของเกษตรกร

รายการ	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ (%)
(4) บ้านที่อยู่อาศัย		
- ของตนเอง	49	98
- เช่า	-	-
- ของบิดา มารดา	-	-
- ของญาติพี่น้อง	1	2
- อื่น ๆ ระบุ	-	-

จากตารางที่ 3 (4) แสดงให้เห็นว่าบ้านอยู่อาศัยของเกษตรกรส่วนใหญ่นั้นเป็นของตนเอง ถึง 49 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 98 รองลงมาเป็นของญาติพี่น้อง เพียง 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 2

ตารางที่ 4 แสดงให้เห็นถึงที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือไม่

รายการ	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ (%)
(5) มีที่ดินเป็นของตนเอง		
- มี	43	87.76
- ไม่มี	6	12.24

จากตารางที่ 4 (5) แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง มี 43 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 87.76 และเกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง มี 6 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 12.24

ตารางที่ 5 การศึกษาก่อภายในตำบล ที่เกษตรกรอาศัยอยู่

รายการ	จำนวนผู้ใช้	คิดเป็นร้อยละ (%)
(6) การศึกษาก่อภายในตำบลที่เกษตรกรอาศัยอยู่		
- โดยทางถนน	50	100.00
- ทรอกหรือซอย	-	-
- ทางเรือ	-	-
- คีมนา	-	-
- อื่น ๆ ระบุ	-	-

การคมนาคม

การคมนาคมในตำบลละหาน อำเภอจักรวิธ จ. ชัยภูมิ จากการสำรวจปรากฏว่าสำหรับในฤดูแล้งการเดินทางระหว่างตำบลส่วนมากใช้ทางถนนหรือใช้พาหนะต่างๆ เช่น รถยนต์ จักรยาน จักรยานยนต์ ไปตามถนนหลวงสายชัยภูมิ-สีคิ้ว ซึ่งมีความสะดวก เพราะเป็นเส้นทางที่ตัดผ่านกลางตำบลทำให้เกษตรกรใช้เส้นทางสายนี้เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งดูได้จากตารางที่ 5

ตารางที่ 5 (6) แสดงให้เห็นว่าการศึกษาก่อภายในตำบลที่เกษตรกรในโครงการอาศัยอยู่โดยใช้ทางถนนมีจำนวน 50 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 100.00

ตารางที่ 6 แสดงการศึกษอกฎหมายนอกระหว่างตำบลกับตำบลหรือตำบลกับอำเภอ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
(7) การศึกษอกฎหมายนอกระหว่างตำบลกับตำบล หรือตำบลกับอำเภอ		
- โดยรถยนต์	45	90
- จักรยานยนต์	3	6
- จักรยาน	2	4
- เรือ	-	-
- เดินค้ายเท้า	-	-
- รถไฟ	-	-

ตารางที่ 6 (7) แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีการศึกษอกฎหมายนอกระหว่างตำบลกับตำบลหรือจากตำบลไปอำเภอโดยใช้รถยนต์ มีจำนวน 45 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 90 รองลงมา ก็เดินทางโดยจักรยานยนต์ มีจำนวน 3 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 6 และเดินทางโดยจักรยาน มีจำนวน 2 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 4.00

ตารางที่ 7 แสดงสภาพของทางคมนาคมที่ใช้ในตำบลละหานจำนวน 50 ตัวอย่าง

รายการ	จำนวน	ร้อยละ(%)
(8) สภาพของทางคมนาคมที่ใช้		
- ถนนดิน	-	-
- ถนนลูกรัง	28	56
- ถนนลาดยาง	22	44
- ถนนคอนกรีต	-	-

ตารางที่ 7 (8) แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรในตำบลละหานซึ่งอยู่ในโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยใช้เส้นทางคมนาคมซึ่งมีสภาพ ทั้งนี้คือ ถนนลูกรังใช้มากที่สุดคือ 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 56 รองลงมาคือ ถนนลาดยาง มีจำนวน 22 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 44

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8 แสดงสภาพการคมนาคมในตำบลละหาน อำเภอจักรีร์ส จังหวัดชัยภูมิ

รายการ	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ (%)
(1) สภาพการคมนาคมในหน้าฝนใช้ไถหรือไม่		
- ใช้ไม่ได้	-	-
- ใช้ได้เฉพาะเคื่อน	-	-
- ใช้ได้ในบ้างฤดู	-	-
- ใช้ได้ตลอดปี	50	100

จากตารางที่ 8 (1) แสดงให้เห็นว่าสภาพการคมนาคมในหน้าฝนจะใช้ไถตลอดปีเป็นส่วนใหญ่ทั้งนี้ก็เนื่องจากมีถนนใหญ่ตัดผ่านตำบลนั่นเอง ซึ่งจากการสำรวจการคมนาคมที่ใช้ไถตลอดปี มีจำนวน 50 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 100.00

ตารางที่ 9 แสดงประเภทการสื่อสารของเกษตรกรในตำบลละหาน อำเภอจักรูร์ดี
จังหวัดชัยภูมิ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ (%)
(10) ประเภทการสื่อสาร		
- ใช้เครื่องรับวิทยุ	38	79.17
- โทรทัศน์	2	4.16
- จดหมาย	8	16.67

การสื่อสาร

การสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับเกษตรกรเพื่อเกษตรกรจะได้ทราบข่าวสารต่าง ๆ จากทางราชการตลอดจนถึงหน่วยงานต่าง ๆ ใกล้เคียง ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้เครื่องรับวิทยุเป็นสื่อกลางในการติดต่อระหว่างหน่วยงานราชการกับเกษตรกร ในโครงการพัฒนาการเกษตร อาศัยน้ำฝน ร่องลงมาเป็นการสื่อสารโดยใช้จดหมายเป็นสื่อกลางระหว่างหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด จากการสำรวจปรากฏว่า เกษตรกรที่มีการติดต่อกันโดยทางจดหมายนั้นมีน้อย ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรมีระดับการศึกษาต่ำ จะเห็นได้จากตารางที่ 1 เกษตรกรมีการศึกษาปีที่ 4 ถึง 99.33 % และการสื่อสารร่องลงมา ก็โดยทางโทรทัศน์ ซึ่งแสดงให้เห็นดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 (10) แสดงให้เห็นว่าการสื่อสารติดต่อกับเกษตรกรตำบลละหาน ในโครงการ
การพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน ปรากฏว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ติดต่อสื่อสารโดยเครื่องรับ
วิทยุมีจำนวน 38 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 79.17 รองลงมาที่ทางจดหมายมีจำนวน
8 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 16.67 และสื่อสารโดยทางโทรศัพท์มีจำนวน 2 ตัวอย่าง
คิดเป็นร้อยละ 4.16

ตลาด

ตลาดเป็นสถานที่เกษตรกรซื้อขายเครื่องอุปโภคและบริโภคเกษตรกรนำผลิต
ผลมาขายยังผู้บริโภคและพ่อค้าคนกลาง เกษตรกรที่อยู่ใกล้ตลาดก็มีความสะดวกในการติด
ต่อบริษัทซื้อขายสำหรับเกษตรกรที่อยู่ห่างไกลจากตลาดเป็นระยะทางไกล ๆ ย่อมมีความลำบาก
ในการติดต่อบริษัทซื้อขายตลอดจนถึงทำให้ต้นทุนสูงขึ้นด้วย โดยเฉพาะทางด้านการขนส่งทำให้
สิ้นเปลืองเวลาและแรงงานดังนั้นตลาดและการคมนาคมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับ
เกษตรกร

จากการสำรวจปรากฏว่าเกษตรกรในโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน
ในตำบลละหาน นำผลิตผลไปขายยังตลาดในลักษณะขายปลีกให้กับผู้บริโภคโดยตรงและ
ขายส่งให้กับพ่อค้าคนกลางซึ่งผลิตผลบางส่วนจะขายภายในตลาดในตำบลละหานและอีก
บางส่วนจะส่งไปขายยังตลาดในอำเภอเมืองชัยภูมิโดยทางรถยนต์จึงแสดงให้เห็นตาม
ตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงการขายผลผลิตของ เกษตรกรในโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน
ในอำเภอละหาน

รายการ	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ (%)
(11) ผลผลิตที่เกษตรกรผลิตขึ้นมาขายตลาดหรือไม่		
- ชาย	28	59.57
- ไม่ขาย	19	40.43

จากตารางที่ 10 (11) แสดงให้เห็นว่าเมื่อเกษตรกรผลิตผลผลิตขึ้นมาส่วนใหญ่จะนำผล
ผลิตไปขายที่ตลาดซึ่งมีจำนวน 28 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 59.57 และเกษตรกรที่ผลิต
ผลได้แล้ว ไม่ยอมขายมีจำนวน 19 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 40.43 ทั้งนี้ก็เนื่องจาก
เกษตรกรนำผลผลิตเหล่านี้มาบริโภคในครัวเรือน

ตารางที่ 11 แสดงลักษณะการขายผลผลิตของเกษตรกรในโครงการพัฒนาการเกษตร
อาศัยน้ำฝนท่าบลูหวน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ (%)
(12) ผลผลิตที่ขายอยู่ในลักษณะ		
- ขายปลีก	5	17.86
- ขายส่ง	23	82.14

ตารางที่ 11 (12) แสดงให้เห็นว่าผลผลิตที่เกษตรกรขายอยู่ในลักษณะขายปลีกมีจำนวน 5 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 17.86 และขายส่งจะมีมากกว่าขายปลีกคือมีจำนวน 23 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 82.14

ตารางที่ 12 แสดงการเดินทางไปตลาดของเกษตรกรในโครงการพัฒนาการเกษตร
อาศัยน้ำฝนในตำบลละหาน อำเภोजัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

รายการ	จำนวนราย	ร้อยละ (%)
(13) เกษตรกรไปตลาดโดย		
- เดินเท้า	7	14
- รถไฟ	-	-
- รถยนต์	33	66
- จักรยาน	8	16
- จักรยานยนต์	2	4
- เรือ	-	-

จากตารางที่ 12 (13) แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรตำบลละหาน ไปตลาดโดยใช้
รถยนต์สูงสุด มีจำนวน 33 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 66 รองลงมาเกษตรกรไปตลาด
โดยจักรยานมีจำนวน 8 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 16 เดินเท้า มีจำนวน 7 ตัวอย่าง
คิดเป็นร้อยละ 14 ใช้จักรยานยนต์ มีจำนวน 2 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 4

ตารางที่ 13 แสดงถึงลักษณะสถานพยาบาลที่อยู่ใกล้เคียงบ้านเกษตรกร

รายการ	จำนวนตัวอย่าง	คิดเป็นร้อยละ (%)
(14) ลักษณะของสถานพยาบาล		
- โรงพยาบาล	14	28
- ออามัย	36	72
- คลินิก	-	-

จากตารางที่ 13 (14) แสดงให้เห็นว่าลักษณะสถานพยาบาลที่อยู่ใกล้บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นสถานอนามัย มีจำนวน 36 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 72 รองลงมาเกษตรกรมีบ้านอยู่ใกล้สถานพยาบาลมีจำนวน 14 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 28

ทรัพยากรธรรมชาติ

(1) สภาพที่ดินที่ทำการเกษตรกรรม

ลักษณะของดินในท้องที่โครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน ท่วมละหานนี้เป็นดินร่วนปนทรายซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ของดินแล้ว พื้นที่เหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำการปลูกข้าวของเกษตรกรและทำไร่ บ้าง โดยเฉพาะ ปลูกปอ มันสำปะหลัง นอกจากนี้ก็ยังเป็นพื้นที่เลี้ยง สัตว์ของเกษตรกรสัตว์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ ก็ได้แก่ วัว, ควาย สาเหตุที่ทำให้ดินขาดความอุดมเนื่องจากเกษตรกรทำการเกษตรกรรมในเนื้อที่จำกัดเป็นเวลานาน ดินจึงขาดธาตุอาหาร ส่วนสภาพดินร่วนปนเหนียวจะพบรอบ ๆ บึงละหาน และตามฝั่งแม่น้ำชี พื้นที่เหล่านี้ส่วนใหญ่ทำการปลูกพืช ผัก สวนครัว ซึ่งแสดงไว้ดังนี้ สภาพดินเหล่านี้มี เติ้งเล็กน้อยตามตารางที่ แสดงไว้

ตารางที่ 14 แสดงสภาพของดินและความอุดมสมบูรณ์ของดินที่ทำการเกษตรกรรม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ (%)
(15) สภาพของดินที่ทำการเกษตรกรรม		
- ดินเหนียว	-	-
- ดินร่วนปนทราย	47	94
- ดินร่วนปนเหนียว	3	6
(16) ความอุดมสมบูรณ์ของดิน		
- เลว	43	86
- ปานกลาง	7	14
- ดี	-	-

จากตารางที่ 14 (15) แสดงให้เห็นว่า สภาพของดินที่ทำการเกษตรกรรมของการเกษตรกรรมส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทรายมีจำนวน 47 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 94 รองลงมาเป็นดินร่วนปนเหนียว มีจำนวน 3 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 6

จากตารางที่ 14 (16) ความอุดมสมบูรณ์ของดินจากการสำรวจพบว่าสภาพดินส่วนใหญ่เป็นดินเลวสูงสุด มีจำนวน 43 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 86 รองลงมา เป็นดินปานกลางมีจำนวน 7 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 14

ตารางที่ 15 น้ำที่ใช้ในการเกษตรกรรม

รายการ	จำนวนตัวอย่าง	ร้อยละ (%)
(17) น้ำที่ใช้ในการเกษตรกรรม		
- น้ำฝน	50	100.00
- น้ำในลำคลอง	-	-
- น้ำบ่อ	-	-
- น้ำบาดาล	-	-
(18) น้ำที่ใช้เพราะปลูกเพียงพอหรือไม่		
- พอ	1	2
- ไม่พอ	49	98

น้ำที่ใช้ในการเกษตรกรรม

ส่วนมากน้ำที่ใช้ในการเกษตรกรรม ได้รับโดยตรงจากน้ำฝนซึ่งจะไหลไปตามแม่น้ำลำคลอง หนองบึง ซึ่งในพื้นที่ตำบลละหานมีลักษณะ เป็นพื้นที่ที่ราบสูงทำให้การเก็บกักน้ำลำบากดังนั้น การเกษตรกรรมจึงอาศัยแต่เพียงน้ำฝนเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เกิดปัญหาน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอซึ่งแสดงให้เห็นดังตารางที่ 15

จากตารางที่ 15 (17 18) แสดงให้เห็นว่าน้ำที่ใช้ในการเกษตรกรรม จะได้จากน้ำฝน
สูงสุดมีจำนวน 50 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 100.00

จากการสำรวจน้ำที่ใช้ในการเกษตรไม่เพียงพอกับการเกษตรกรรมสูงสุดมี
จำนวน 49 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 98 และน้ำที่มีเพียงพอกับการเกษตรกรรมมีเพียงเล็ก
น้อย มีจำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 16 แสดงถึงการกู้ยืมเงินของเกษตรกร

รายการ	จำนวน	ร้อยละ (%)
(19) ก่อนมีโครงการกู้ยืมเงินหรือไม่		
- กู้	11	22
- ไม่ได้กู้	39	78
(20) หลังเกิดโครงการขึ้นกู้ยืมหรือไม่		
- กู้	12	24
- ไม่ได้กู้	38	76

จากตารางที่ 16 (19-20) แสดงให้เห็นว่าการกู้ยืมเงินของเกษตรกรในตำบลละหานจากการสำรวจปรากฏว่า ก่อนมีโครงการพัฒนาการเกษตร อาศัยน้ำฝนกับหลังมีโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝนเกษตรกรกู้ยืมเงินไม่แตกต่างกันเท่าไร คือ ก่อนมีโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝนเกษตรกรกู้ยืมเงินมีจำนวน 11 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 22 และไม่ได้กู้ยืมมีจำนวน 39 คิดเป็นร้อยละ 78 ส่วนหลังเกิดโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน เกษตรกรกู้ยืมมีจำนวน 12 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 24 ส่วน เกษตรกรไม่ได้กู้ยืมสูงสุด คือมีจำนวน 38 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 70

การนำเทคโนโลยีไปใช้

ตารางที่ 17 แสดงถึงการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการผลิตของเกษตรกร

รายการ	จำนวน	ร้อยละ (%)
21) ก่อนมีโครงการได้มีการปรับปรุงที่ดินหรือไม่		
- บำรุง	28	55
- ไม่มีการบำรุง	22	44
22) หลังมีโครงการได้มีการปรับปรุงที่ดินหรือไม่		
- บำรุง	44	88
- ไม่มีการบำรุง	6	12
23) บำรุงดินโดย		
- ใส่ปุ๋ย	40	83.33
- ปลูกพืชหมุนเวียน	8	16.67
- ปลูกพืชคลุมดิน	-	-
24) ใส่ปุ๋ยอะไรบำรุงดิน		
- ปุ๋ยคอก	37	74
- ปุ๋ยหมัก	2	4
- ปุ๋ยเคมี	11	22
25) มีวิธีอนุรักษ์ดินและน้ำอย่างไร		
- ชุกบ่อ	6	12
- ทำคลองส่งน้ำ	4	8
- ปลูกพืชคลุมดิน	38	76
- ปลูกพืชหมุนเวียน	2	4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่หรือใช้ในการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การนำเทคโนโลยีไปใช้

การนำเทคโนโลยีไปใช้กับการผลิตนั้นเป็นสิ่งจำเป็นมากในการประกอบธุรกิจ เพราะถ้าเกษตรกรรู้จักนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ ไปใช้กับกิจการแล้วก็จะให้กิจการนั้นๆ เจริญก้าวหน้า จากการสำรวจพบว่าเกษตรกรในตำบล ละหานก็ได้้นำเทคโนโลยีไปใช้กับการผลิตเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแสดงให้เห็นในตารางที่ 17 ดังนี้

จากตารางที่ 17 (21 22) แสดงให้เห็นว่า ก่อนมีโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน เกษตรกรที่มีการบำรุงดินมีจำนวน 28 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 55 รองลงมา ไม่มีการบำรุงดินมีจำนวน 22 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 44 ส่วนหลังมีโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน เกษตรกรที่มีการบำรุงดินมีจำนวน 44 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 88 รองลงมาไม่มีการบำรุงดินมีจำนวน 6 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 12

(23 24) เกษตรกรบำรุงดินโดยการใส่ปุ๋ยสูงสุด มีจำนวน 40 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมาปลูกพืชหมุนเวียนมีจำนวน 8 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 16.67 และจากการสำรวจพบว่า เกษตรกรจะใส่ปุ๋ยคอกสูงสุดมีจำนวน 37 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 74 รองลงมาคือ ปุ๋ยเคมี มีจำนวน 11 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 22 และเป็นปุ๋ยหมัก มีจำนวน 2 ตัวอย่าง คิดเป็น ร้อยละ 4

(25) แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีวิธีอนุรักษ์ดินและน้ำโดยวิธีปลูกพืชคลุมดินสูงสุดมีจำนวน 38 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 76 รองลงมาโดยการซุกบ่อ มีจำนวน 6 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 12 และทำคลองส่งน้ำ มีจำนวน 4 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 8 ส่วนที่อนุรักษ์ดินและน้ำโดยการปลูกพืชหมุนเวียน มีจำนวน 2 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 4

การนำเอาความรู้ที่ได้จากการอบรมไปใช้ในการเกษตร เกษตรกรใน ตำบลละหอนส่วนใหญ่จะ ได้เข้ารับการฝึกอบรมทางวิชาการและได้นำความรู้ที่ได้จากการ อบรมไปใช้ในการเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่จะ ได้เข้ารับการฝึกอบรมไปใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยเฉพาะในการเกษตรกรรม ซึ่งส่วนใหญ่ ก็นำไปใช้ในระคับปานกลางดัง แสดงให้เห็นในตารางที่ 18 ดังนี้

จากตารางที่ 18 (26) แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรได้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาการจากโครงการพัฒนาการเกษตรอหาศัยน้ำฝน คือเคยเข้ารับการฝึกอบรมมีจำนวน 39 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 78 ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม มีจำนวน 11 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 22

(26) แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรได้นำความรู้ไปใช้กับการผลิต จาก การสำรวจพบว่าเกษตรกรนำความรู้ไปใช้ในระคับปานกลางมากที่สุด มีจำนวน 29 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 67.32 รองลงมา นำไปใช้น้อยมีจำนวน 9 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 23.68

ตารางที่ 18 แสดงถึงการนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ในการเกษตร

รายการ	จำนวน	ร้อยละ (%)
26) ได้รับการอบรมทางวิชาการจากโครงการ หรือไม่		
- เคย	39	78
- ไม่เคย	11	22
27) ได้รับการอบรมในเรื่องใดบ้าง		
- การปลูกพืช	32	64
- การเพิ่มผลผลิต	5	10
- การเลี้ยงสัตว์	2	4
- การป้องกันโรค	9	18
- อื่น ๆ	2	4
28) ได้นำความรู้ไปปรับปรุงการผลิต มากน้อยแค่ไหน		
- ใช้น้อย	9	23.68
- ใช้อย่างกลาง	29	76.32
- ใช้มาก	-	-

จากตารางที่ 18 (27) แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกพืชมีจำนวน 32 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 64 รองลงมาเกี่ยวกับการป้องกันโรค มีจำนวน 9 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 18 การเพิ่มผลผลิตมีจำนวน 5 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 10 การเลี้ยงสัตว์ มีจำนวน 2 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 4 และอื่น ๆ ได้แก่ การทอน การผสมพันธุ์สัตว์ มีจำนวน 2 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 19 แสดงถึงทัศนคติที่เกษตรกรมีต่อโครงการ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ (%)
29) ติงข้อขอความช่วยเหลือจากทางราชการ ได้รับความสะดวกหรือไม่		
- ไม่สะดวก	2	4.00
- สะดวกเท่าที่ควร	42	84.00
- ได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดี	6	12.00
30. ควรดำเนินโครงการนี้ต่อไปหรือไม่		
- ไม่แน่ใจ	-	-
- ไม่ควร	1	2.04
- ควร	48	97.96
31) การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ดีหรือไม่		
- ไม่ดี	1	2.00
- พอใช้	17	34.00
- ดี	32	64.00
32) มีความคิดเห็นอยากจะได้อะไรเพิ่มบ้าง จากโครงการ		
- จัดหาเมล็ดพันธุ์ให้	1	2.00
- ชุคคลองส่งน้ำ	46	92.00
- ชุคบ่อ	3	6.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 19 (29) แสดงให้เห็นว่าทัศนคติที่เกษตรกรมีต่อโครงการพัฒนาการเกษตร อาศัยน้ำฝนในด้านการขอความช่วยเหลือจากทางราชการ จากการสำรวจปรากฏว่าการ ติดต่อกับราชการได้รับความสะดวกเท่าที่ควรสูงสุด มีจำนวน 42 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 84.00 ได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดี มีจำนวน 6 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 12.00 ไม่ได้รับความสะดวกจำนวน 2 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 4.00

(30) จะเห็นว่าเกษตรกรที่ควรให้ค่าเงินโครงการพัฒนาการเกษตร อาศัยน้ำฝนต่อไปมีจำนวน 48 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 97.96 และไม่ควรให้ค่าเงินการ ต่อไปมีจำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 2.04

(31) จะเห็นว่าการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในโครงการพัฒนาการเกษตร อาศัยน้ำฝน เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ดี มีจำนวน 32 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 64.00 รองลงมาเป็นการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ พอใช้มีจำนวน 17 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 34.00 และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานไม่ดี มีจำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 2.00

(32) แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรในตำบล ละหานมีความต้องการคลองส่ง น้ำมากที่สุด มีจำนวน 46 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 92.00 รองลงมาต้องการขุดบ่อ มีจำนวน 3 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 6.00 และต้องการจัดหาเมล็ดพันธุ์ให้ มีจำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 2.00

บทที่ 4

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและสำรวจเกษตรกรกรโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน ตำบลละหาน อำเภोजัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ปรากฏว่ามีสภาพความเป็นอยู่พอสรุปได้ดังนี้

พื้นความรู้ของเกษตรกร

จากการสำรวจพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง 59.33 % รองลงมา มีความรู้เพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 0.67 % ซึ่งได้จากมาตราที่ 1

สภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกร

บ้านเรือนของเกษตรกรอยู่ในฐานะปานกลาง จากตารางที่ 2 จะเห็นว่า บ้านเมืองนึ่งหลังคาตั้งกะสี ถึง 88 %

ที่ดินส่วนมากเป็นของตนเอง 87.76 %

การติดต่อภายใน ตำบลโดยใช้ทางถนนเป็นส่วนใหญ่จากการสำรวจพบว่า โทรติดต่อภายในตำบลโดยใช้ทางถนนมีถึง 100 % ดูได้จากตารางที่ 5

การติดต่อภายนอก ตำบล มีการติดต่อโดยอาศัยรถยนต์เป็นส่วนใหญ่ คือมีถึง 90 % จากตารางที่ 6

สภาพการคมนาคม ในตำบล ละหาน จะใช้ได้ตลอดปีเป็นส่วนใหญ่ การสื่อสาร ในตำบลละหาน ส่วนใหญ่จะมีการติดต่อสื่อสารโดยอาศัยทางวิทยุ 79.17 %

ตลาดมีอยู่ทั้งภายในตำบล และภายในจังหวัด ผลผลิตที่เกษตรกรกรผลิตได้ จะนำไปขายเป็นส่วนใหญ่ถึง 59.57 % ซึ่งจะนำไปขายในตลาดภายในตำบล ละหาน และตลาดในอำเภอเมือง การขายส่วนใหญ่ มักจะเป็นการขายส่ง

สถานพยาบาลในตำบล ละหาน เกษตรกรจะเข้ารับบริการจากสถานีอนามัย เป็นส่วนใหญ่ถึง 72 %

ทรัพยากรธรรมชาติ ในตำบลละหาน ดิน จะมีลักษณะเป็นดินร่วนปนทราย เป็นส่วนใหญ่ 94 % ความอุดมสมบูรณ์ของดินเป็นดินที่มีสภาพดินเลวเป็นส่วนใหญ่ 86 %

น้ำที่ใช้ในการเกษตรกรรม จะอาศัยน้ำฝนนี้เป็นส่วนใหญ่ 100 % อัน เป็น เหตุให้ น้ำ ไม่เพียงพอต่อการเกษตรกรรม ซึ่งจากการสำรวจพบว่าน้ำไม่เพียงพอ ต่อการเกษตรถึง 98 %

การกักขังเงินของเกษตรกรในตำบลละหาน ทั้งก่อนมีโครงการพัฒนา การเกษตรอาศัยน้ำฝน และหลังมีโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน ไม่มีความแตกต่างกันเลย เกษตรกรไม่ได้กักขังเงินเป็นส่วนใหญ่

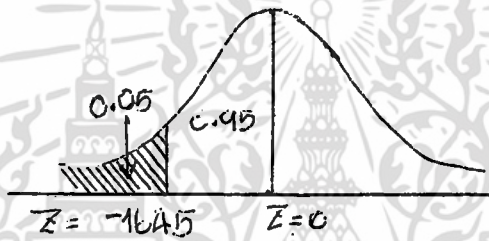
จากการตั้งสมมติฐาน

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2$$

$$H_1 : \mu_1 < \mu_2$$

หาค่า
$$Z = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\frac{s_1}{\sqrt{n_1}} - \frac{s_2}{\sqrt{n_2}}}$$

กำหนดให้

-
- 1 = ก่อนมีโครงการพัฒนาการเกษตรอควายน้ำฝน
- 2 = หลังมีโครงการพัฒนาการเกษตรอควายน้ำฝน
- \bar{X}_1 = ค่าเฉลี่ยก่อนมีโครงการพัฒนาการเกษตรอควายน้ำฝน
- \bar{X}_2 = ค่าเฉลี่ยหลังมีโครงการพัฒนาการเกษตรอควายน้ำฝน
- s_1 = ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนมีโครงการ
- s_2 = ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังมีโครงการ
- Z = เป็นที่คำนวณมาได้แล้วนำมาเทียบในตารางความเชื่อมั่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 20 มูลค่ามลพิษ

อัตราภาคชั้น		ก่อนมีโครงการฯ ความถี่	หลังมีโครงการฯ ความถี่
0	9,999	28	27
10,000	19,999	16	16
20,000	- 29,999	4	5
30,000	- 39,999	-	-
40,000	- 49,999	-	1
50,000	- 59,999	-	-
60,000	- 69,999	1	-
70,000	- 79,999	-	-
80,000	- 89,999	-	-
90,000	- 99,999	1	-
100,000	- 109,999	-	1
รวม		59	50

$$\bar{x}_1 = 9326.72 \quad \bar{x}_2 = 12375.74$$

$$SD_1 = 1064.5081 \quad SD_2 = 15823.8$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 21 มูลค่ายศสุลทวี่ที่มีอยู่

อันตราภาคชั้น	ก่อนมีโครงการฯ ความถี่	หลังมีโครงการฯ ความถี่
0 - 9,999	24	21
10,000 - 19,999	12	11
20,000 - 29,999	8	8
30,000 - 39,999	2	3
40,000 - 49,999	-	1
50,000 - 59,999	2	4
60,000 - 69,999	1	-
70,000 - 79,999	-	-
80,000 - 89,999	1	1
90,000 - 99,999	-	-
100,000 - 109,999	-	1
รวม	50	50

$$\bar{x}_1 = 13259.76 \quad \bar{x}_2 = 18662.42$$

$$SD_1 = 19818.1173 \quad SD_2 = 27164.2636$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 22 มูลค่าผลผลิตการเกษตรทั้งหมด

อันตรภาคชั้น	ก่อนมีโครงการ ความถี่	หลังมีโครงการ ความถี่
0 - 5,999	15	9
10,000 - 19,999	19	20
20,000 - 29,999	99	11
30,000 - 39,999	2	2
40,000 - 49,999	-	1
50,000 - 59,999	-	2
60,000 - 69,999	-	-
70,000 - 79,999	3	-
80,000 - 89,999	-	1
90,000 - 99,999	1	1
100,000 - 109,999	1	2
110,000 - 119,999	-	1
รวม	50	50

$$\bar{x}_1 = 16512.44 \quad \bar{x}_2 = 25122.86$$

$$SD_1 = 20752.6443 \quad SD_2 = 30117.5286$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มูลค่าผลผลิตพืช

คำนวณ $Z = -0.112$ ซึ่งเทียบกับค่า Z ที่เปิดตารางได้
ค่า $Z = -1.645$ แสดงให้เห็นว่ามูลค่าผลผลิตพืชทั้งก่อนมีโครงการพัฒนาการ
เกษตรอาศัยน้ำฝนและหลังมีโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน ไม่มีความแตก
ต่างกันเลย ในระดับความเชื่อมั่น 45.5 %

มูลค่าปศุสัตว์ที่มีอยู่

คำนวณค่า $Z = 0.9305$ เทียบกับค่า Z ที่เปิดตารางได้ค่า $Z = -1.645$
แสดงให้เห็นว่า มูลค่าปศุสัตว์ ทั้งก่อนมีโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัย น้ำฝน
และหลังโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน ไม่มีความแตกต่างกันเลย ใน
ระดับความเชื่อมั่น 83 %

มูลค่าผลผลิตการเกษตรทั้งหมด

คำนวณค่า $Z = -0.9188$ เทียบกับค่า Z ที่เปิดตารางได้ค่า
 $Z = -1.645$ แสดงให้เห็นว่า มูลค่าผลผลิตการเกษตรทั้งหมด ทั้งก่อนมีโครงการ
เกษตรอาศัยน้ำฝน และหลังโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน ไม่มีความ
แตกต่างกันเลย ซึ่งเชื่อมั่นได้ 90 %

ตารางที่ 23 มูลค่าผลิตภัณฑ์ที่ขายได้

อันตรภาคชั้น	ก่อนมีโครงการฯ ความถี่	หลังมีโครงการ ความถี่
0 - 3,999	19	22
4,000 - 7,999	13	7
8,000 - 11,999	7	66
12,000 - 15,999	8	10
16,000 - 19,999	1	1
20,000 - 23,999	1	1
24,000 - 27,999	-	-
28,000 - 31,999	-	-
32,000 - 35,999	-	-
36,000 - 39,999	-	-
40,000 - 43,999	-	-
44,000 - 47,999	-	-
48,000 - 51,999	-	-
52,000 - 55,999	-	1
56,000 - 59,999	-	1
60,000 - 63,999	-	-
64,000 - 67,999	1	1
รวม	50	50

$$\bar{x}_1 = 7170.44 \quad \bar{x}_2 = 12550.72$$

$$SD_1 = 10053.8899 \quad SD_2 = 25931.55$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 24 มูลค่าผลิตภัณฑ์ทั้งหมดและรายได้นอกพาร์ม

อันตราภาคชั้น	ก่อนมีโครงการฯ ความถี่	หลังมีโครงการฯ ความถี่
0 - 5,999	17	10
10,000 - 19,999	18	19
20,000 - 29,999	8	11
30,000 - 39,999	2	3
40,000 - 49,999	-	1
50,000 - 59,999	-	1
60,000 - 69,999	-	-
70,000 - 79,999	3	-
80,000 - 89,999	-	1
90,000 - 99,999	1	1
100,000 - 109,999	-	1
110,000 - 119,999	-	1
120,000 - 129,999	1	-
130,000 - 139,999	-	-
140,000 - 149,999	-	-
150,000 - 159,999	-	1
รวม	50	50

$$\bar{x}_1 = 18573.36 \quad \bar{x}_2 = 24126.1$$

$$SD_1 = 22481.8345 \quad SD_2 = 30090.029$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 25 รายจ่ายทางการเกษตร

อันตรภาคชั้น	ก่อนมีโครงการฯ ความถี่	หลังมีโครงการฯ ความถี่
0 - 3999	43	45
4000 - 7999	5	5
8000 - 11999	-	-
12000 - 15999	-	-
16000 - 19999	-	-
20000 - 23999	-	-
24000 - 27999	1	-
28000 - 31999	1	-
รวม	50	50

$$\bar{x}_1 = 2712.5 \quad \bar{x}_2 = 1704.14$$

$$SD_1 = 5352.5 \quad SD_2 = 1556.8$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มูลค่าบคุสค์วที่ขายได้

ค่านวณค่า $z = -1.0573$ ซึ่งเทียบกับค่า z ที่เปิดตารางได้ค่า $z = -1.645$ แสดงให้เห็นว่ามูลค่าบคุสค์วที่ขายได้ทั้งก่อนมีโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝนและหลังมีโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน ไม่มีความแตกต่างกันเลย ซึ่งเชื่อถือได้ 15.74 %

มูลค่าผลผลิตทั้งหมดและรายไค้นอกหาร์ม

ค่านวณค่า $z = -0.7468$ ซึ่งเทียบกับค่า z ที่เปิดตารางได้ค่า $z = -1.645$ แสดงให้เห็นว่ามูลค่าผลผลิตทั้งหมดและรายไค้นอกหาร์มทั้งก่อนมีโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน และหลังมีโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน ไม่มีความแตกต่างกันเลย ซึ่งเชื่อถือได้ 74 %

รายจ่ายทางการเกษตร

ค่านวณค่า $z = 1.0317$ ซึ่งเทียบกับค่า z ที่เปิดตารางได้ค่า $z = -1.645$ แสดงให้เห็นว่ารายจ่ายทางการเกษตร ทั้งก่อนมีโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน และหลังมีโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน ไม่มีความแตกต่างกันเลย ซึ่งเชื่อถือได้ 27 %

ตารางที่ 26 รายได้สุทธิของครอบครัวจากการเกษตร

อินทราภาคชั้น	ก่อนมีโครงการฯ ความถี่	หลังมีโครงการฯ ความถี่
0 - 5999	19	11
10,000 - 19,999	15	17
20,000 - 29,999	8	10
30,000 - 39,999	3	4
40,000 - 49,999	-	1
50,000 - 59,999	-	2
60,000 - 69,999	1	-
70,000 - 79,999	22	-
80,000 - 89,999	1	-
90,000 - 99,999	-	2
100,000 - 109,999	-	-
110,000 - 119,999	1	1
120,000 - 129,999	-	-
130,000 - 139,999	-	-
140,000 - 149,999	-	-
150,000 - 159,999	-	1
รวม	50	50

$$\bar{x}_1 = 17496.5 \quad \bar{x}_2 = 23321.4$$

$$SD_1 = 21988.6384 \quad SD_2 = 30183.6785$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 27 มูลค่าทรัพย์สินทางการเกษตร

อันตราภาคพื้น	ก่อนมีโครงการฯ ความถี่	หลังมีโครงการฯ ความถี่
0 - 9999	21	24
10000 - 19999	3	4
20000 - 29999	6	5
30000 - 39999	3	2
40000 - 49999	2	2
50000 - 59999	2	2
60000 - 69999	1	1
70000 - 79999	3	3
80000 - 89999	1	1
90000 - 99999	1	2
100000 - 109999	2	2
110000 - 119999	1	-
120000 - 129999	-	-
130000 - 139999	-	-
140000 - 149999	-	-
150000 - 159999	-	1
160000 - 169999	1	-
170000 - 179999	1	1
รวม	50	50

$$\bar{x}_1 = 33582.2 \quad \bar{x}_2 = 31924$$

$$SD_1 = 45396.4462 \quad SD_2 = 43614.3422$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 26 มูลค่าเครื่องอุปโภค

อันตราภาคชั้น	ก่อนมีโครงการ ความถี่	หลังมีโครงการ ความถี่
0 - 3,999	36	38
4,000 - 7,999	5	5
8,000 - 11,999	1	4
12,000 - 15,999	-	1
16,000 - 19,999	2	1
20,000 - 23,999	3	--
24,000 - 27,999	-	-
28,000 - 31,999	1	1
32,000 - 35,999	1	--
36,000 - 39,999	-	-
40,000 - 43,999	1	--
รวม	50	50

$$\bar{x}_1 = 6164.2$$

$$\bar{x}_2 = 3676.42$$

$$SD_1 = 9584.96$$

$$SD_2 = 5327.72729$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายได้สุทธิของครอบครัวจากการเกษตร

คำนวณค่า $z = -0.7894$ ซึ่งเทียบกับค่า z ที่เปิดตารางได้ค่า $z = -1.645$ แสดงให้เห็นว่ารายได้สุทธิ ก่อนมีโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝนและหลังมีโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน ไม่มีความแตกต่างกันเลย เชื่อถือได้ 79 %

มูลค่าทรัพย์สินทางการเกษตร

คำนวณค่า $z = 0.1317$ ซึ่งเทียบกับค่า z ที่เปิดตารางได้ค่า $z = -1.645$ แสดงให้เห็นว่ามูลค่าทรัพย์สินทางการเกษตรก่อนมีโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน และหลังมีโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝนไม่มีความแตกต่างกันเลย เชื่อถือได้ 13 %

มูลค่าเครื่องอุปโภค

คำนวณค่า $z = 1.1802$ ซึ่งเทียบกับค่า z ที่เปิดตารางได้ค่า $z = -1.645$ แสดงให้เห็นว่ามูลค่าเครื่องอุปโภคก่อนมีโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน และหลังมีโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน ไม่มีความแตกต่างกันเลย เชื่อถือได้ 15 %

ตารางที่ 29 มูลค่าทรัพย์สินทั้งหมด

อันตราภาคชั้น	ก่อนมีโครงการฯ ความถี่	หลังมีโครงการฯ ความถี่
0 - 59,999	38	39
60,000 - 69,999	2	1
70,000 - 79,999	2	1
80,000 - 89,999	1	-
90,000 - 99,999	3	3
100,000 - 109,999	1	3
110,000 - 119,999	-	-
120,000 - 129,999	-	1
130,000 - 139,999	-	-
140,000 - 149,999	1	-
150,000 - 159,999	-	-
160,000 - 169,999	-	-
170,000 - 179,999	-	-
180,000 - 189,999	-	1
190,000 - 199,999	1	-
200,000 - 209,999	-	1
210,000 - 219,999	-	-
220,000 - 229,999	1	-
รวม	50	50

$$\bar{x}_1 = 35087.52 \quad \bar{x}_2 = 38062.66$$

$$SD_1 = 47843.24 \quad SD_2 = 46742.05$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 30 หนี้สินของเกษตรกร

อันตราภาคชั้น	ก่อนมีโครงการฯ ความถี่	หลังมีโครงการฯ ความถี่
0 - 3,999	42	40
4,000 - 7,999	5	3
8,000 - 11,999	1	5
12,000 - 15,999	-	-
16,000 - 19,999	-	1
20,000 - 23,999	-	-
24,000 - 27,999	-	-
28,000 - 31,999	-	-
32,000 - 35,999	1	-
36,000 - 39,999	-	-
40,000 - 43,999	-	1
44,000 - 47,999	-	-
48,000 - 51,999	-	-
52,000 - 55,999	-	-
56,000 - 59,999	1	-
รวม	50	50

$$\bar{x}_1 = 2637$$

$$\bar{x}_2 = 2556$$

$$SD_1 = 9242.94$$

$$SD_2 = 6972.70$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มูลค่าทรัพย์สินทั้งหมด

คำนวณค่า $z = -0.2223$ ซึ่งเทียบกับค่า z ที่เปิดตารางได้ค่า $z = -1.645$ แสดงให้เห็นว่ามูลค่าทรัพย์สินทั้งหมด ก่อนมีโครงการพัฒนาการเกษตร อาศัยน้ำฝน และหลังมีโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน ไม่มีความแตกต่างกันเลย เชื่อถือได้ 28 %

หนี้สินของการเกษตร

คำนวณค่า $z = 0.0353$ ซึ่งเทียบกับค่า z ที่เปิดตารางได้ค่า $z = -1.645$ แสดงให้เห็นว่าหนี้สินของการเกษตร ก่อนมีโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน และหลังมีโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน ไม่มีความแตกต่างกันเลย เชื่อถือได้ 3%

ข้อเสนอแนะ

จากการทดสอบสมมติฐานจะพบว่า โครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน ทั้งก่อนมีโครงการ และหลังมีโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน และมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างแต่ไม่มาก ซึ่งข้อแตกต่างมองดูได้ยากมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน ให้ประโยชน์ต่อการเกษตรไม่ต่างกับ ก่อนมีโครงการเลย

จากการสำรวจความต้องการของเกษตรกรพบว่าเกษตรกรต้องการน้ำเพื่อการเกษตรมากที่สุด 92 %

ถ้าหากพิจารณาภูมิประเทศในตำบล ละหาน แล้ว จะเห็นว่า ทิศเหนือ จากลำน้ำชี เกษตรกรที่อาศัยในตามน้ำจะได้รับประโยชน์จากลำน้ำชี ส่วนเกษตรกรที่อาศัยไกลออกไปเกษตรกรเหล่านั้น ก็ไม่ได้รับประโยชน์จากลำน้ำชีเลย

ดังนั้นถ้าเกิดว่าทางราชการสร้างเขื่อน กั้นลำน้ำชีและท่าคลองชลประทาน จากเขื่อน ลงมาทางใต้ของตำบล ละหาน คือไปตามถนนสาย ชัยภูมิ- สีคิ้ว ก็จะทำให้เกษตรกรที่อาศัยอยู่ทั้ง 2 ฝากของคลองชลประทาน ได้รับประโยชน์จากน้ำชลประทาน ทั่วกัน ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกร มีงานทำตลอดปี อันจะเป็นผลให้เกษตรกร มีฐานะดีขึ้นกว่าเดิม และอีกอย่างหนึ่งเกษตรกรที่อาศัยอยู่ใต้เขื่อนก็จะได้รับน้ำใช้ได้ ตลอดปีเช่นกัน โดยเฉพาะหน้าแล้ง น้ำในลำน้ำชี มักจะมีระดับน้ำต่ำ ทำให้ไม่มีน้ำ เพียงพอต่อการเกษตรแต่ทำเขื่อนแล้วระดับน้ำก็จะอยู่ในระดับสูงตลอดปี อันจะทำให้มี น้ำทำการเกษตรกรรมได้ตลอดปี ซึ่งจะทำให้เกษตรกรในตำบลละหาน ตลอดจนตำบลใกล้เคียง มีน้ำในการเกษตรได้ โดยไม่ขาดแคลน

บรรณานุกรม

กองเศรษฐกิจการเกษตร, ผลตอบแทนและการชำระคืนเงินลงทุนโครงการใช้น้ำบาดาล เพื่อการเกษตรบ้านกอลุง ต.บ้านแพน อ.เมือง จ.ลำพูน ปี 2521 (โรเนียว)

รัชชลัช โรจนานนท์, สัมมนาเรื่องโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2525 - 2531 (โรเนียว)

กรมส่งเสริมการเกษตร, 2526. เอกสารประกอบการประชุมคณะทำงานระบบการปลูกพืช

สำนักงานปลัดกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2524. บทสรุปโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

สำนักงานปลัดกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2526. ภาคผนวกรายงานการติดตามผลโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประจำภาคที่ 1.

จิรชนม์ ศรีสวัสดิ์เล็ก, 2525. ประสิทธิภาพของการปรับปรุงระบบชลประทานในโครงการเจ้าพระยาระยะที่ 1. รายงานการประชุมวิชาการครั้งที่ 20 สาขาเศรษฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์เกษตร 1-5 กุมภาพันธ์ 2525. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานปลัดกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2524. เอกสารโครงการพัฒนาการเกษตรอาศัยน้ำฝน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.